

**UCHWAŁA NR XXXVII/282/2022
RADY GMINY GIZAŁKI**

z dnia 14 lipca 2022 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2032” Gminy
Gizałki**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.) oraz art. 16b, art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r., o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r., poz. 2268 ze zm.) Rada Gminy Gizałki uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji ”Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2032” Gminy Gizałki, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gizałki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Roman Rojewski

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH

na terenie
GMINY GIZAŁKI
na lata 2022-2032

OFICyna
PROJEKTACYJNA

Spis treści

I. Wprowadzenie	4
1. Metodologia opracowania Strategii	6
2. Podstawy prawne.....	8
3. Spójność z dokumentami strategicznymi.....	11
3.1. Dokumenty europejskie	11
3.2. Dokumenty krajowe	13
3.3. Dokumenty regionalne.....	14
3.4. Dokumenty lokalne	14
II. Charakterystyka gminy Gizałki.....	15
1. Położenie	15
2. Sytuacja demograficzna	16
3. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza	18
4. Edukacja i wychowanie	19
5. Kultura, sport i rekreacja	21
6. Opieka zdrowotna	21
7. Bezpieczeństwo publiczne	22
8. Działalność organizacji pozarządowych.....	22
9. Pomoc społeczna.....	23
10. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	27
III. Diagnoza sytuacji społecznej	28
1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej	28
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością	33
3. Zdrowie psychiczne	36
4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych ...	37
5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.....	42
6. Aktywność i integracja społeczna seniorów.....	44
7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu.....	48
8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa.....	52

IV. Analiza SWOT	56
V. Część programowa	61
1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych.....	62
2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych.....	63
3. Ramy finansowe Strategii.....	78
4. System wdrażania Strategii.....	80
5. System aktualizacji Strategii	81
6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii	81
7. Monitoring i ewaluacja	82
9. Wnioski i podsumowanie	86
VI. Bibliografia	87
VII. Spis rysunków, tabel, wykresów.....	89

Wykaz skrótów:

GCK - Gminne Centrum Kultury

GKRPA - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GUS - Główny Urząd Statystyczny

KBPN - Krajowe Biuro Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii

KCPU - Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

PP - Posterunek Policji

MŚP - sektor małych i średnich przedsiębiorstw

NGO (ang. *non-government organization*) - organizacja pozarządowa

PARPA - Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PCPR - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PKI - Punkt Konsultacyjno-Informacyjny

pp. - punkt procentowy

PUP - Powiatowy Urząd Pracy

UG - Urząd Gminy

ZI - Zespół Interdyscyplinarny

I. Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie¹. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki na lata 2022-2032² jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych. W celu zwiększenia skuteczności, konieczne jest systematyczne śledzenie zjawisk i problemów społecznych, które są przedmiotem Strategii.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są

¹ Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.

² Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki na lata 2022-2032” stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia”.

najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy. Strategia stanowi zatem ważny instrument zarządzania, dzięki któremu możliwe jest rozpoznanie i wdrażanie przedsięwzięć o charakterze społecznym oraz integracja różnych środowisk lokalnych w ramach wspólnie zaplanowanych i skoordynowanych działań.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki na lata 2022-2032 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- ❖ wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- ❖ wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- ❖ zdrowie psychiczne,
- ❖ profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- ❖ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- ❖ aktywność i integracja społeczna seniorów,
- ❖ promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- ❖ wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Do każdego z tych obszarów wskazane zostały podstawowe informacje, działania interwencyjne i najważniejsze problemy wynikające z przeprowadzonej analizy danych.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki na lata 2022-2032 jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego. Określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiając skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Pozwoli to na zapewnienie mieszkańcom gminy Gizałki dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

1. Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki na lata 2022-2032 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Wskazane w nich cele, zarówno strategiczne, jak i operacyjne, mają za zadanie przybliżyć Gminę do osiągnięcia wskazanego przez lokalne władze i mieszkańców pożądanego jej obrazu w przyszłości. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Zdefiniowane w dokumentach strategicznych problemy oraz kierunki działań skierowane na rozwój społeczno-gospodarczy Gminy i wsparcie mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb, mają szczególne znaczenie dla opracowywania i wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Spójna wizja Gminy w przyszłości pozwala podmiotom realizującym zadania z zakresu polityki społecznej na wprowadzanie kompleksowych i adekwatnych do potrzeb mieszkańców działań.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, Program Wspierania Rodziny, czy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Uwzględnienie ich oraz merytoryczna spójność dokumentów umożliwia pełne wykorzystanie potencjału Gminy w poszczególnych aspektach lokalnej polityki społecznej. W dalszej kolejności zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

1 etap

Analiza strategiczna

Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej, które wpływa na jej rozwój i wykorzystanie dostępnych zasobów. Dodatkowym sposobem na określenie możliwości i ograniczeń Gminy jest analiza SWOT, wskazująca na jej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

2 etap

Sformułowanie Misji i Wizji Strategii

Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast Misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.

3 etap

Określenie celów priorytetowych i zadań

W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Wskazanie najdotkliwszych trudności mieszkańców i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.

4 etap

Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii

Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego zarówno w trakcie, jak i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest narzędziem służącym instytucjom samorządowym i NGO odpowiedniemu wspieraniu oraz wzmacnianiu potencjału lokalnej społeczności. Z tego powodu proces jej tworzenia i wdrażania nie może pomijać udziału osób szczególnie nią zainteresowanych, czyli mieszkańców. Włączenie lokalnej społeczności w procesy decyzyjne nazywa się partycypacją społeczną, a jej najczęściej spotykanymi formami są konsultacje społeczne, warsztaty strategiczne z lokalną społecznością, badania diagnozujące zagrożenia oraz potrzeby mieszkańców w obszarach ujętych w dokumencie. Uspołecznienie Strategii i powierzenie części odpowiedzialności za jej charakter mieszkańcom daje możliwość zaplanowania działań adekwatnych do rzeczywistych oczekiwań społeczności lokalnej oraz stwarza warunki do pełniejszego wykorzystania jej potencjału.

2. Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych danej gminy miejskiej bądź wiejskiej lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą juretryczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i art. 19 pkt 1, który w powiązaniu z art. 16 b., ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.), stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *„opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”³.*

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Wśród najistotniejszych ustaw kompetencyjnych, nakładających na administrację rządową i samorządową określone obowiązki, należy wyszczególnić m.in.:

1. Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 2009 r. poz. 946),
2. ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.),

³ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2268 z późn. zm.).

3. ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 735 z późn. zm.),
4. ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego
i wolontariacie
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE WSPARCIA RODZINY I DZIECKA

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447),
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci
(t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329),
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1744),
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 615),
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.),
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359),
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OCHRONY ZDROWIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIU UZALEŻNIENIOM

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości
i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 685).

AKTY PRAWNE DOTYCZĄCE OŚWIATY, ZATRUDNIENIA ORAZ WSPARCIA SOCJALNEGO

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 690 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1915 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym
(t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.),
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 377),
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2021),
7. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 z późn. zm.),
8. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 172),
9. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 504),
10. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 z późn. zm.),
11. uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023
(M.P. z 2018 r. poz. 1007),
12. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”
(Dz. U. z 2018 r. poz. 1061).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE ASPEKTY FINANSOWE

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych
(Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości
(Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.).

AKTY PRAWNE NORMUJĄCE POBYT CUDZOZIEMCÓW NA TERENIE KRAJU

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
(t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2354 z późn. zm.),
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji
(t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1472 z późn. zm.),
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
(Dz. U. z 2021 r. poz. 1108 z późn. zm.),
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa
(t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 583 z późn. zm.).

3. Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki na lata 2022-2032 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, kraju, na poziomie regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

3.1. Dokumenty europejskie

„Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest kluczowym dokumentem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej. Strategia ta obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- ❖ rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- ❖ rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;

- ❖ rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich:

- ❖ „Unia innowacji” - projekt na rzecz poprawy warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, tak by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które z kolei przyczynią się do wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy;
- ❖ „Młodzież w drodze” - projekt na rzecz poprawy wyników systemów kształcenia oraz ułatwiania młodzieży wejścia na rynek pracy;
- ❖ „Europejska agenda cyfrowa” - projekt na rzecz upowszechnienia szybkiego Internetu i umożliwienia gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpania korzyści z jednolitego rynku cyfrowego;
- ❖ „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” - projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej;
- ❖ „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” - projekt na rzecz poprawy otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspierania rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych;
- ❖ „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” - projekt na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywateli poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania popytu do podaży na rynku pracy, między innymi dzięki mobilności siły roboczej;
- ❖ „Europejski program walki z ubóstwem” - projekt na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa⁴.

⁴ Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

3.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki na lata 2022-2032 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- ❖ **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem. Jej głównym celem jest: *tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym*".
- ❖ **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest *rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia*⁵. W Strategii wyznaczono 5 celów szczegółowych:
 1. Wzrost zatrudnienia.
 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
 5. Podniesienie kwalifikacji i kompetencji obywateli.
- ❖ **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowi kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja celu odbywa się w 3 obszarach:
 1. Współdziałanie - społeczeństwo obywatelskie,
 2. Kultura - tożsamość i postawy obywatelskie,
 3. Kreatywność - potencjał kulturowy i kreatywny.

⁵ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Ponadto wymienić można również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- ❖ Strategia Demograficzna 2040;
- ❖ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ❖ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ❖ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ❖ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ❖ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035.

3.3. Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki są: Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 wraz z Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym oraz Strategia Rozwoju Powiatu Pleszewskiego do roku 2030.

3.4. Dokumenty lokalne

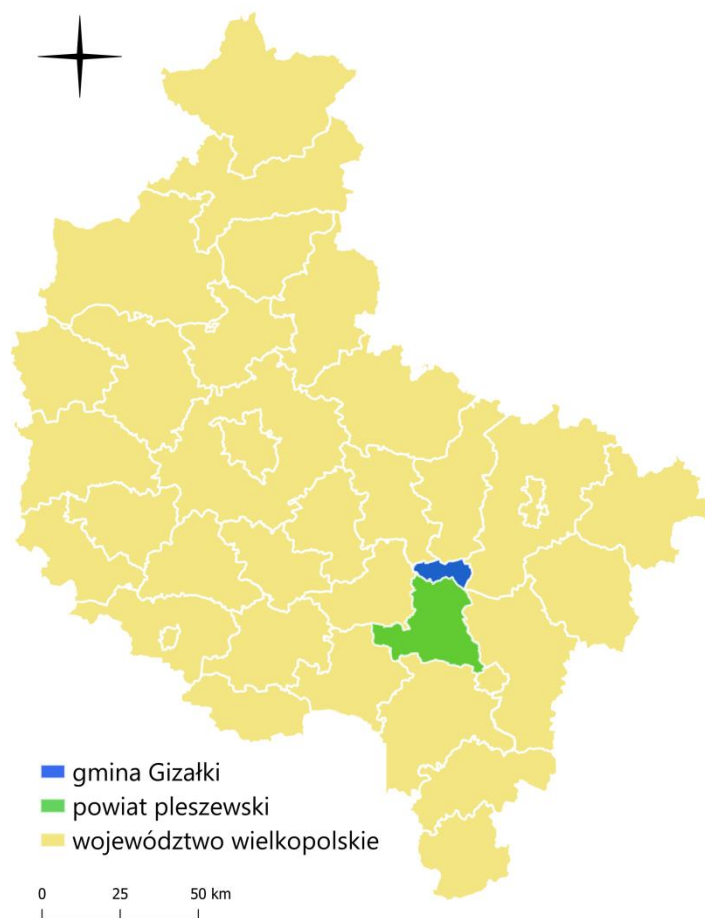
Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym dla gminy Gizałki jest Strategia Rozwoju Gminy Gizałki na lata 2016-2025, która nakreśla podstawowe kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy w dłuższej perspektywie czasowej, a jej zasadniczym celem jest zapewnienie możliwie najwyższej jakości życia mieszkańców.

II. Charakterystyka gminy Gizałki

1. Położenie

Gizałki to gmina wiejska położona w województwie wielkopolskim, w powiecie pleszewskim. Teren Gminy zajmuje powierzchnię 109 km², co stanowi 15,2% powierzchni powiatu.

Rysunek 1. Położenie gminy Gizałki na mapie województwa wielkopolskiego

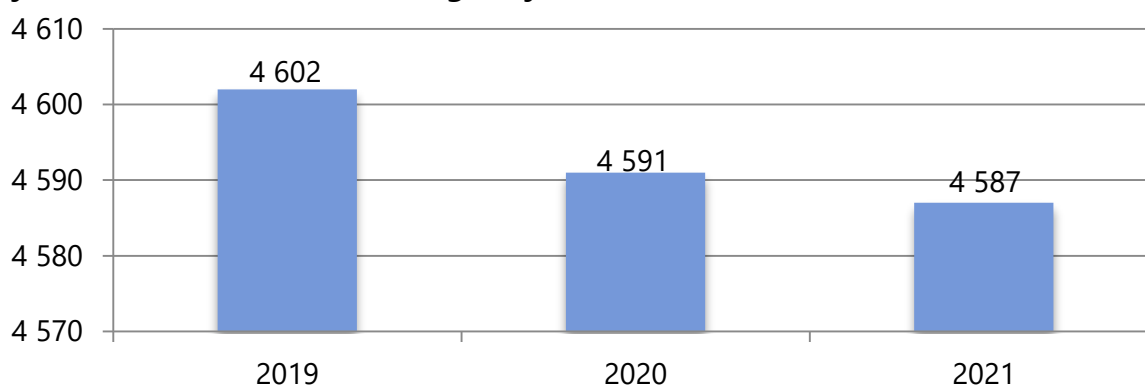
Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k)

1. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Gizałki zamieszkuje 4 587 osób (stan na 31 grudnia 2021 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców uległa tendencji spadkowej - w 2019 roku były to 4 602 osoby, natomiast w 2020 - 4 591 mieszkańców, czyli o 0,08% więcej niż w 2021 roku.

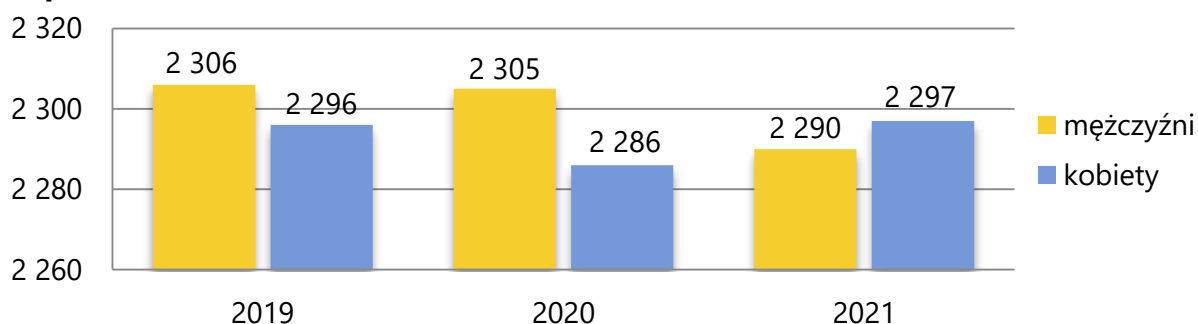
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Gizałki w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Liczba mężczyzn zamieszkujących Gminę jest nieznacznie niższa od liczby kobiet - stanowią oni bowiem 49,9% (2 290 mężczyzn) ogólnej liczby ludności Gminy, natomiast kobiety 50,1% (2 297 kobiet). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 99, co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypada 99 kobiet.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Gizałki na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Gizałki w 2020 roku przyrost naturalny kształtował się na poziomie -1, co daje wartość -0,22 na 1000 ludności. Na przestrzeni lat 2018-2020 odnotowano znaczne wahania wartości przyrostu naturalnego.

Tabela 1. Liczba urodzeń, zgonów i wartość przyrostu naturalnego w gminie Gizałki na przestrzeni lat 2018-2020

wyszczególnienie	2018	2019	2020
liczba urodzeń	62	52	50
liczba zgonów	49	38	51
przyrost naturalny	13	16	-1

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Struktura ludności w gminie według ekonomicznych grup wieku w roku 2020 przedstawiała się następująco:

- 21,0% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym - do 18 roku życia;
- 61,5% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym - dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 17,5% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym - dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Gizałki. Na przestrzeni lat 2018-2020 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności, odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym ulega spadkowi, z kolei odsetek osób w wieku produkcyjnym w analizowanym okresie utrzymywał się na względnie stałym poziomie. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest 18,2% osób w wieku przedprodukcyjnym, 59,5% w wieku produkcyjnym oraz 22,3% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach)

wyszczególnienie	2018	2019	2020
wiek przedprodukcyjny	21,7	21,2	21,0
wiek produkcyjny	61,9	61,3	61,5
wiek poprodukcyjny	16,4	17,5	17,5

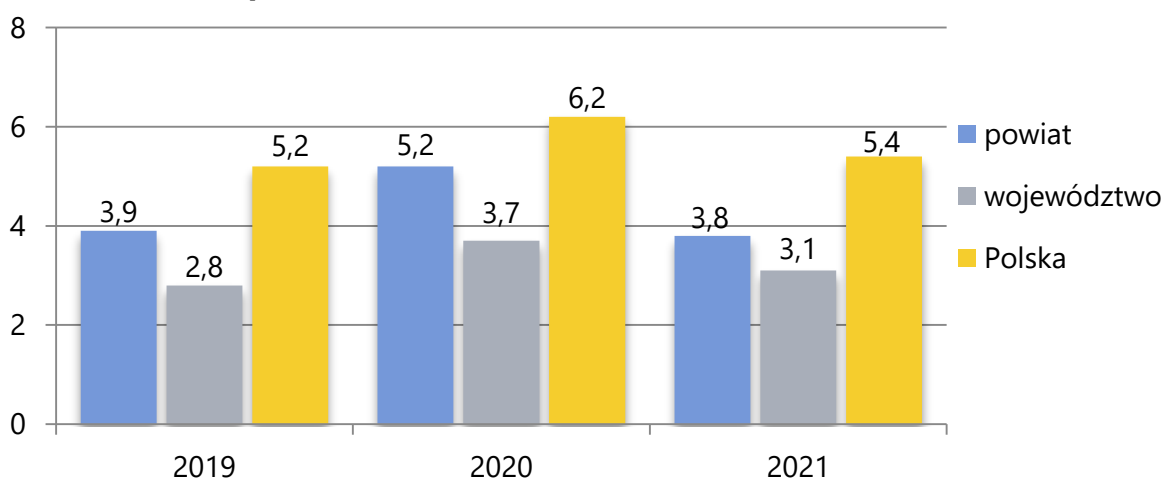
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

2. Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji).

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, przedstawiona została więc stopa bezrobocia w powiecie pleszewskim. W 2021 roku wynosiła ona 3,8%, a więc była nieco wyższa niż stopa bezrobocia rejestrowana w województwie wielkopolskim i znacznie niższa niż w całej Polsce. Na przestrzeni lat 2019-2021 stopa bezrobocia w powiecie ulegała wahaniom, a najwyższą wartość osiągnęła w 2020 roku, co może być skutkiem pandemii COVID-19 (5,2%). W przypadku województwa wielkopolskiego, jak i całego kraju, również zauważalne są wahania na przestrzeni ostatnich lat. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

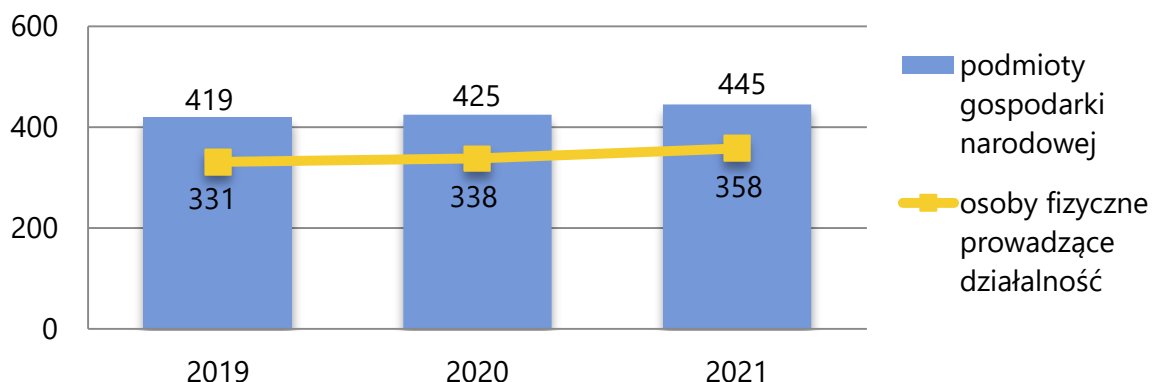
Wykres 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie pleszewskim w latach 2019-2021 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Gizałki na koniec 2021 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 445 podmiotów gospodarki narodowej, w tym większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (358). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Gizałki wzrosła.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Gizałki według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników - jest ich 432 (stan na koniec 2021 roku). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników jest w Gminie 12. Działalność prowadzi również 1 średnie przedsiębiorstwo zatrudniające 50-249 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Gizałki według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku)

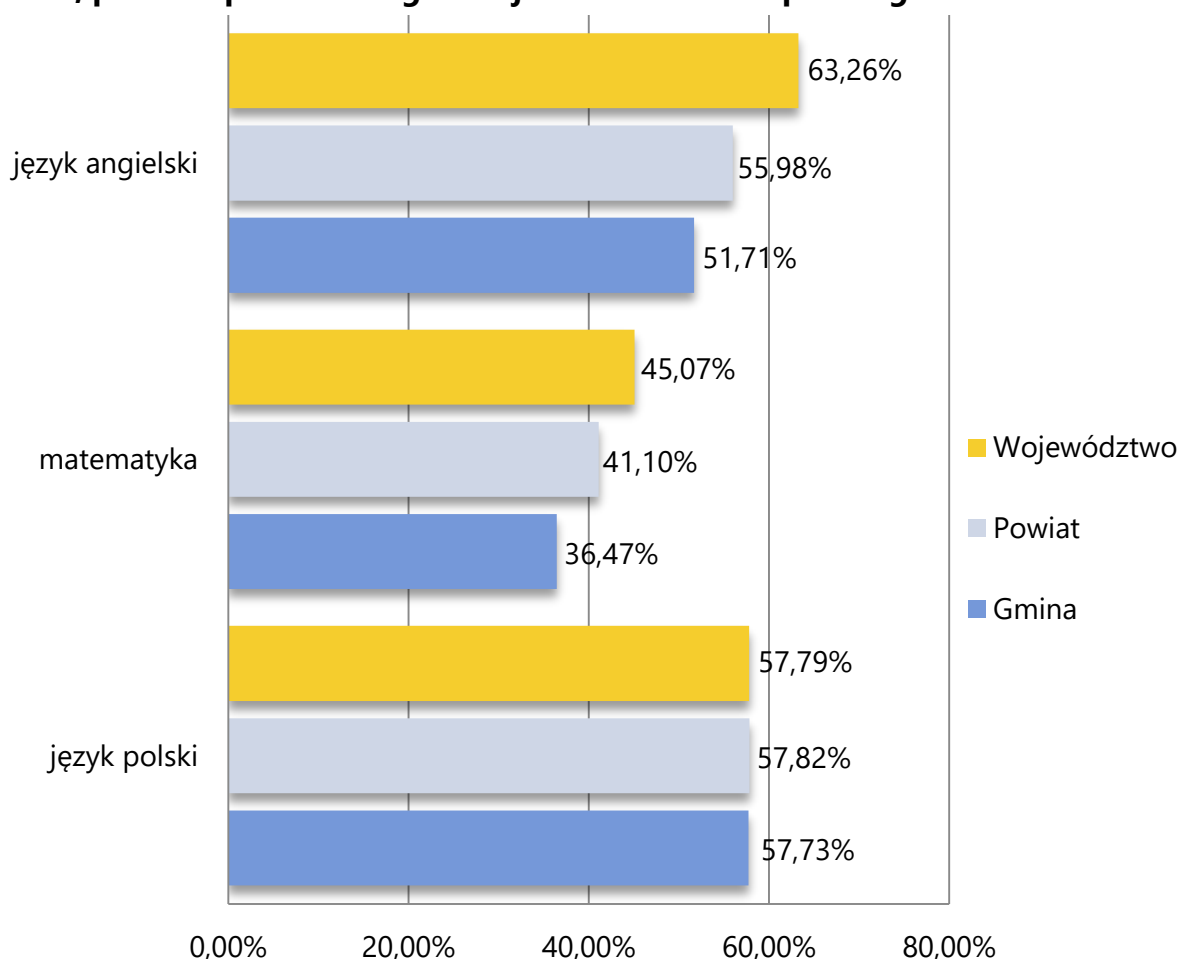
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

3. Edukacja i wychowanie

Gmina Gizałki jest organem prowadzącym dla Szkoły Podstawowej w Białobłotach, Gizałkach i Tomicach. Według udostępnionych danych **liczba uczniów kształtuje się na poziomie 510**. łączna **liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych wynosi 130**, w tym 35 uczęszcza do Przedszkola Publicznego w Nowej Wsi, natomiast pozostałe dzieci do oddziałów przedszkolnych funkcjonujących przy szkołach podstawowych (45 dzieci - w Tomicach, 15 - Gizałkach i 35 - Białobłotach) - stan na sierpień 2021 rok.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Gizałki, w porównaniu do wyników uczniów z całego powiatu pleszewskiego i województwa wielkopolskiego. Z zebranych danych wynika, że uczniowie z Gminy uzyskali nieco gorsze wyniki egzaminów w porównaniu do uczniów z całego powiatu i województwa.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Gizałki, powiatu pleszewskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl>

4. Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalną na terenie Gminy prowadzi samorządowa instytucja kultury, jaką jest **Gminne Centrum Kultury**, w którego skład wchodzi Gminny Ośrodek Kultury wraz z Biblioteką Publiczną Gminy Gizałki. Centrum realizuje swoje cele statutowe poprzez aktywną pracę z dziećmi, dorosłymi mieszkańcami Gminy oraz osobami starszymi, w postaci prowadzonych warsztatów, sekcji zainteresowań, a także organizowaniu różnego rodzaju imprez.

Biblioteka Publiczna Gminy Gizałki posiada jedną filię w Tomicach oraz dwa punkty biblioteczne w: Przedszkolu w Nowej Wsi i Szkole Podstawowej w Białobłotach. Działalność placówki skupia się wokół upowszechniania czytelnictwa oraz służy rozwojowi i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Corocznie Biblioteka realizuje także szeroką działalność kulturalno-oświatową, poprzez organizację różnych imprez kulturalnych, spotkań oraz konkursów.

5. Opieka zdrowotna

W zakresie opieki zdrowotnej dla mieszkańców gminy Gizałki usługi świadczy Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Gizałki Zespół Lekarzy Rodzinnych „FAMILIA”. W ramach placówki funkcjonuje poradnia pielęgniarki środowiskowo-rodzinnej, dział fizjoterapii oraz gabinet podstawowej opieki zdrowotnej.

Z danych GUS wynika, iż na terenie Gminy w 2020 roku udzielono 10 927 porad podstawowej opieki zdrowotnej, a na terenie całego powiatu - 276 077. Zatem w roku przedmiotowym w Gminie udzielono 2,4 porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca, co stanowi wartość niższą w porównaniu do powiatu pleszewskiego (4,7).

Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Gizałki w porównaniu do powiatu pleszewskiego w 2020 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
porady podstawowej opieki zdrowotnej	276 077	11 418

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

6. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Gizałki o bezpieczeństwo i porządek dbają funkcjonariusze z **Posterunku Policji w Chocz**, z kolei ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia 8 jednostek **Ochotniczych Straży Pożarnych**, które zrzeszają 310 członków. Podstawowy zakres działalności OSP obejmuje ochronę przeciwpożarową i usuwanie skutków klęsk żywiołowych.

7. Działalność organizacji pozarządowych

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku⁶. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizację grup społecznych i jednostek do większej aktywności „obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej”⁷. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem⁸.

Na obszarze gminy Gizałki funkcjonują organizacje pozarządowe w tym takie, które działają na rzecz społeczności lokalnej oraz stanowią ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych. Należą do nich m.in.:

- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Gizałki,
- Wiejskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Pomocna Dłoń”,
- Gminne Zrzeszenie Sportu Ludowego w Gizałkach,
- Gminny Klub Sportowy „Unia Szymanowice”⁹.

⁶ <https://poradnik.ngo.pl>

⁷ J. Oniszczyk, Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy, s. 269.

⁸ M. Yaziji, J. Doh, Organizacje pozarządowe a korporacje, s. 15.

⁹ <https://spis.ngo.pl/wielkopolskie-gizalki-302004>, dostęp: 08.06.2022 r.

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi określone są w Programie Współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, uchwalanym corocznie.

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, placówki oświatowej). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.). To właśnie jakość pracy administracji w ogromnej mierze narzuca tempo rozwoju wspólnoty lokalnej. Podstawą wdrożenia w życie założeń Strategii będzie partnerstwo i skonsolidowane podejście do obszarów problemowych. Skala i charakter wyzwań rozwojowych, przed jakimi stoi samorząd w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, wymagają kompleksowego ich rozwiązywania oraz działania z wykorzystaniem efektu synergii (uzyskiwanie zwielokrotnionych korzyści dzięki umiejętnemu połączeniu części składowych całości).

8. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości¹⁰.

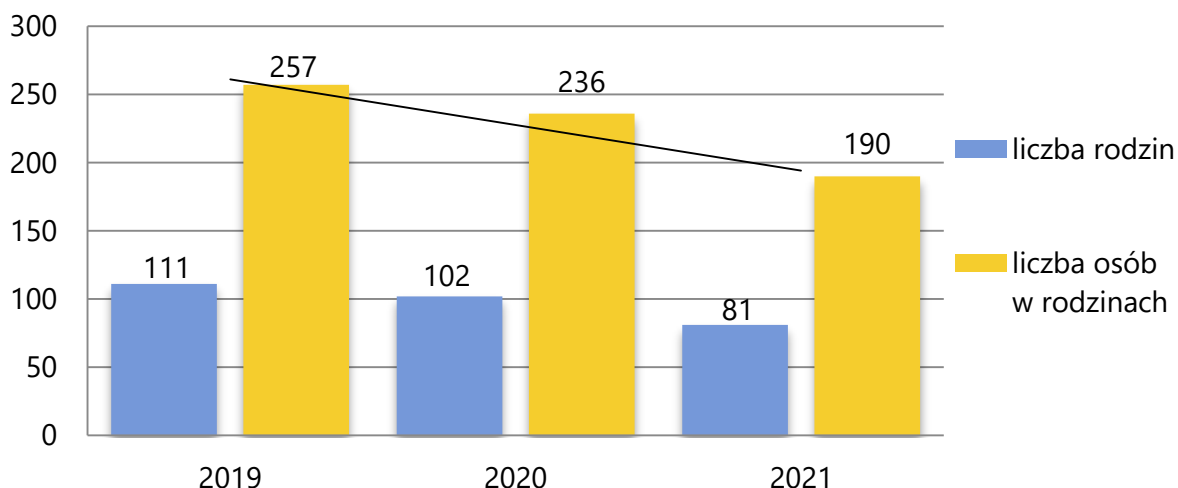
Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Gizałki jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej.

Ośrodek realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznaczonych potrzeb Gminy, bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. „Ośrodek” realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

¹⁰ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Gizałki ulegała systematycznemu spadkowi. W 2021 roku z pomocy skorzystało 81 rodzin - to o 21% mniej niż w roku ubiegłym i jednocześnie o 27% mniej niż w 2019 roku. W stosunku do 2019 roku zmniejszyła się również liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Dynamikę zmian obrazuje naniesiona na wykres linia trendu.

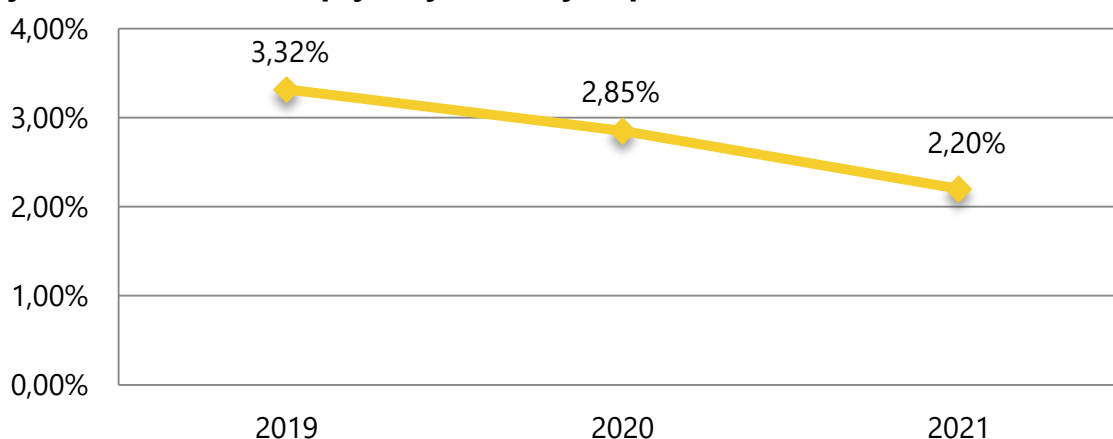
Wykres 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Gizałki w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2019-2021 wartość tego wskaźnika ulegała systematycznemu spadkowi. W 2021 roku wyniosła 2,20%, w 2020 roku - 2,85%, natomiast w 2019 roku - 3,32%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na poniższym wykresie.

Wykres 7. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2021 roku korzystających z tego typu pomocy było 47 osób w wieku przedprodukcyjnym, 58 osób w wieku produkcyjnym oraz 12 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci są zauważalne dysproporcje - korzystających z pomocy społecznej kobiet było więcej niż mężczyzn (liczba kobiet - 62, liczba mężczyzn - 55). Analizując dynamikę zmian, dostrzec można spadek liczby osób w każdej kategorii wiekowej na przestrzeni ostatnich trzech lat.

Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021

wiek	2019		2020		2021	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	78	33	61	26	47	22
produkcyjny	72	33	67	33	58	30
poprodukcyjny	22	18	16	13	12	10
ogółem	172	84	144	72	117	62

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2021 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 64 mieszkańcom gminy Gizałki, natomiast świadczenie niepieniężne 40 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczny jest systematyczny spadek w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia niepieniężne, jak i pieniężne. Dane statystyczne w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 5. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	77	68	64
świadczenie niepieniężne	77	63	40

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie zmniejszyła się z 90 w 2019 roku do 60 w 2021 roku. Oznacza to spadek o 33%. Różnice w zakresie płci osób długotrwale pobierających świadczenie są nieznaczne - w 2021 roku mężczyźni stanowili 53% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety - 47%.

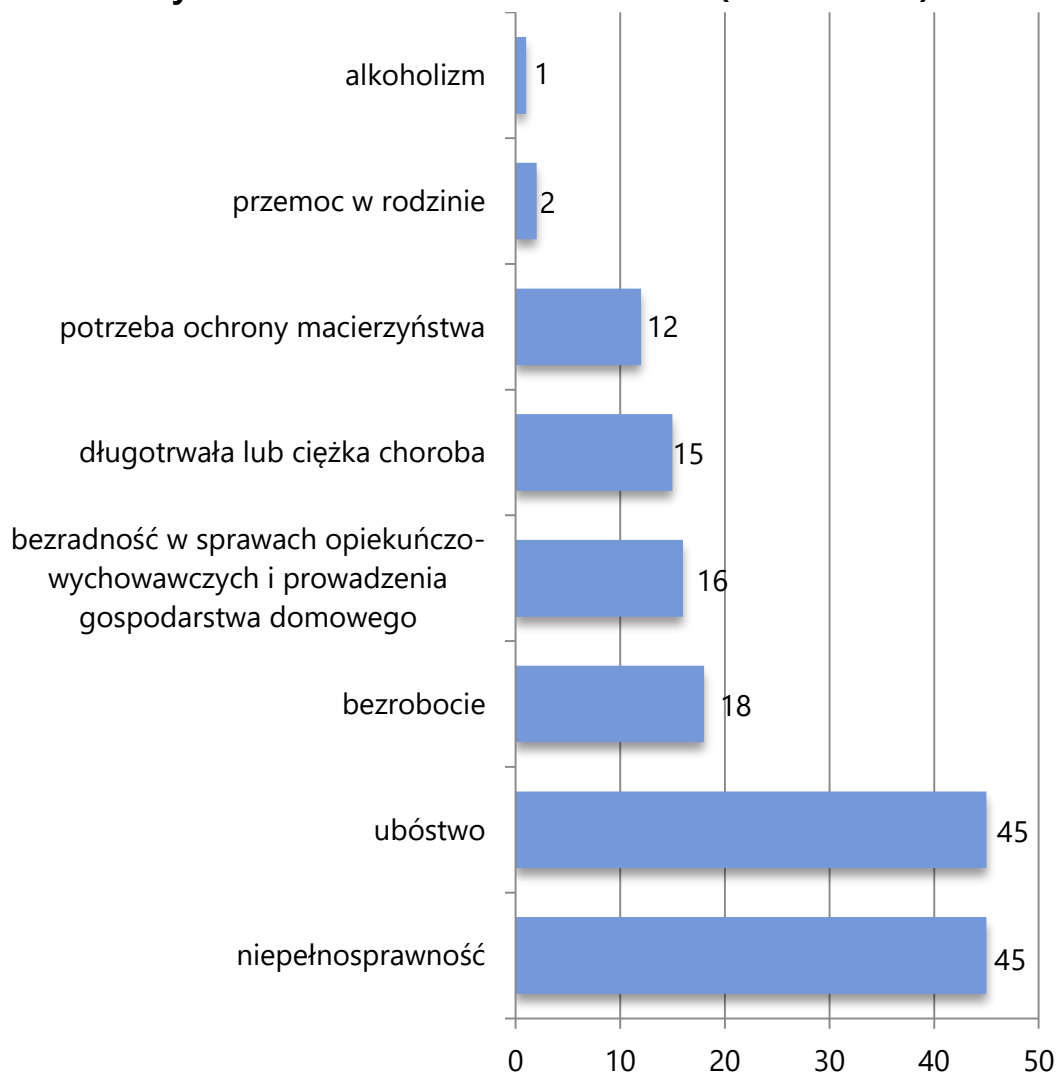
Tabela 6. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021

płeć	2019	2020	2021
kobiety	41	28	28
mężczyźni	49	34	32
ogółem	90	62	60

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 i 2021 rok

W 2021 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Gizałki była niepełnosprawność i ubóstwo - z tego powodu pomoc otrzymało po 45 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym udzielono pomocy społecznej znajdowało się bezrobocie (18 rodzin), natomiast na trzecim - bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (16 rodzin).

Wykres 8. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

9. Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Poniżej przedstawione zostały zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujące na terenie gminy Gizałki. Należą do nich:

- ❖ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- ❖ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- ❖ Zespół Interdyscyplinarny,
- ❖ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny,
- ❖ placówki oświatowe,
- ❖ Posterunek Policji w Choczcu,
- ❖ Gminne Centrum Kultury,
- ❖ placówki ochrony zdrowia,
- ❖ organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

III. Diagnoza sytuacji społecznej

Na podstawie danych empirycznych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gizałkach, danych Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne. W części diagnostycznej przedstawiona została również analiza SWOT¹¹.

1. Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

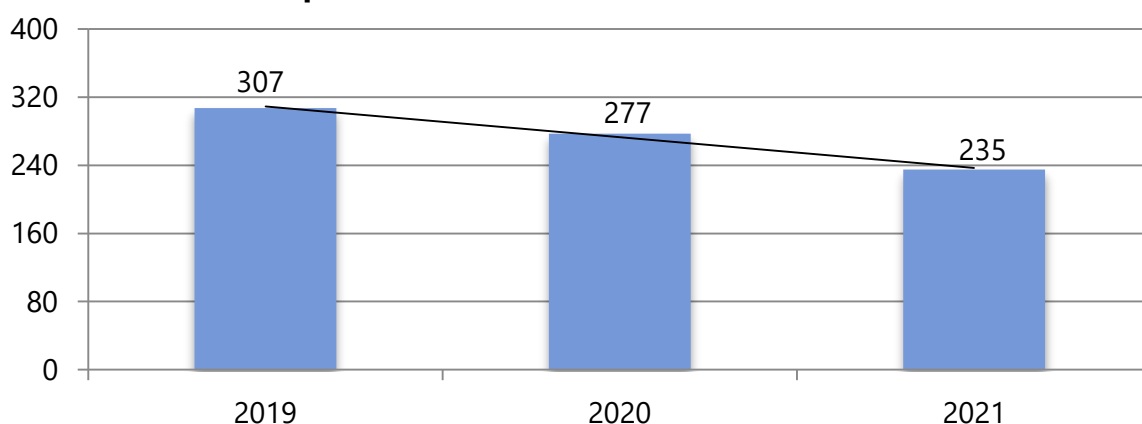
1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

¹¹ Analiza SWOT wskazuje czynniki mające wpływ na możliwości interwencji, w podziale na mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia. Mocne i słabe strony to czynniki wewnętrzne (GMK), takie na które mamy wpływ i takie które odnoszą się do teraźniejszości; szanse i zagrożenia to czynniki zewnętrzne (województwo, kraj, Europa), takie na które mamy niewielki wpływ i takie które mogą odnosić się do przyszłości.

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2021 roku korzystało średnio 235 rodzin, czyli o 15% rodzin mniej niż w roku 2020 oraz o 23% mniej niż w roku 2019. W latach 2019-2021 dostrzegalny jest zatem znaczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem liczby urodzeń na przestrzeni ostatnich lat.

Wykres 9. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 500+”, które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od 2021 roku nowe sprawy oraz obsługę zadania przejął Zakład Usług Społecznych (ZUS), jednakże do maja 2022 roku ustawę o świadczeniu wychowawczym, tzw. 500+ realizują Ośrodki Pomocy Społecznej, które przez kolejne 10 lat będą wygaszały postępowania w tym zakresie. Świadczenie 500+ przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 500 zł miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką

nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Szczegółowe zestawienie liczby rodzin i świadczeń w latach 2019-2021 prezentuje kolejna tabela. W 2019 roku ze świadczenia wychowawczego 500+ korzystały 582 rodziny na łączną kwotę 4 737 547,00 zł, w 2020 roku - 620 rodzin, a wydatkowano na to 5 506 042,00 zł, natomiast w 2021 roku przeznaczono na ten cel 5 552 375,42 zł i przekazano 572 rodzicom z terenu Gminy.

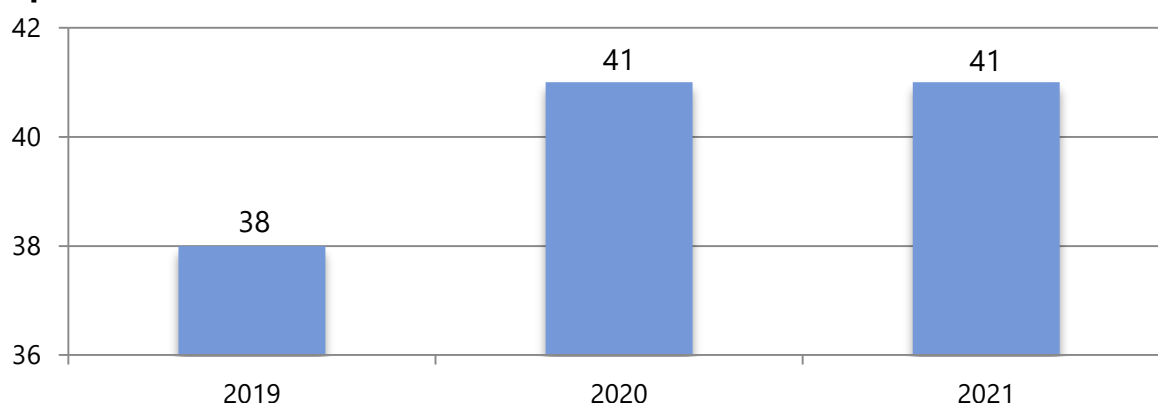
Tabela 7. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba rodzin	582	620	572 ¹²
kwota świadczeń (w złotych)	4 737 547,00	5 506 042,00	5 552 375,42

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W przypadku samotnego wychowywania dzieci, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni ostatnich trzech lat widoczny jest wzrost liczby osób korzystających z omawianego świadczenia. W 2019 roku było to 38 osób, natomiast w latach 2020-2021 po 41 osób. Dane w tym zakresie przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 10. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021

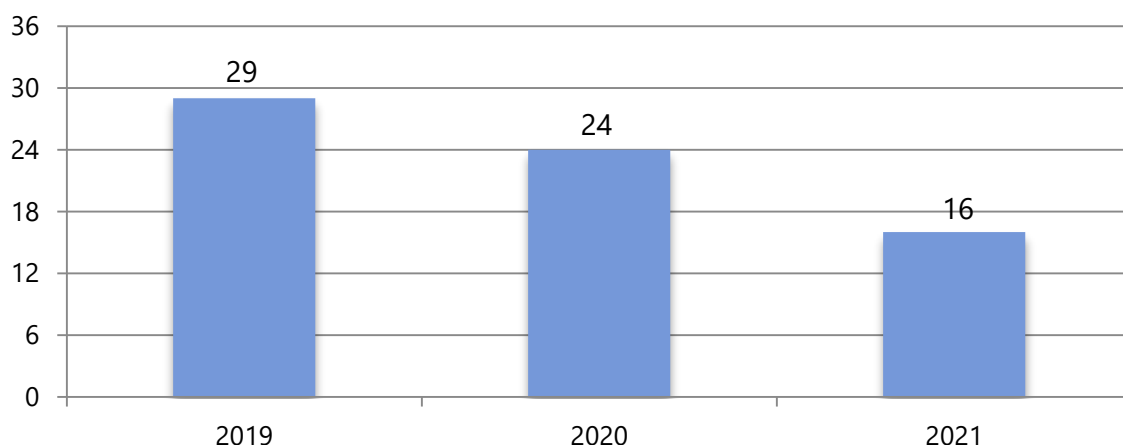
Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na trzecim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

¹² Dane dotyczące świadczeniobiorców 500+ w 2021 roku, dotyczą liczby dzieci w rodzinach.

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego uległa tendencji spadkowej - z 29 w 2019 roku do 16 w 2021 roku. Wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej w 2021 roku znajdowało się 10 rodzin niepełnych oraz 5 rodzin wielodzietnych.

Wykres 11. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021

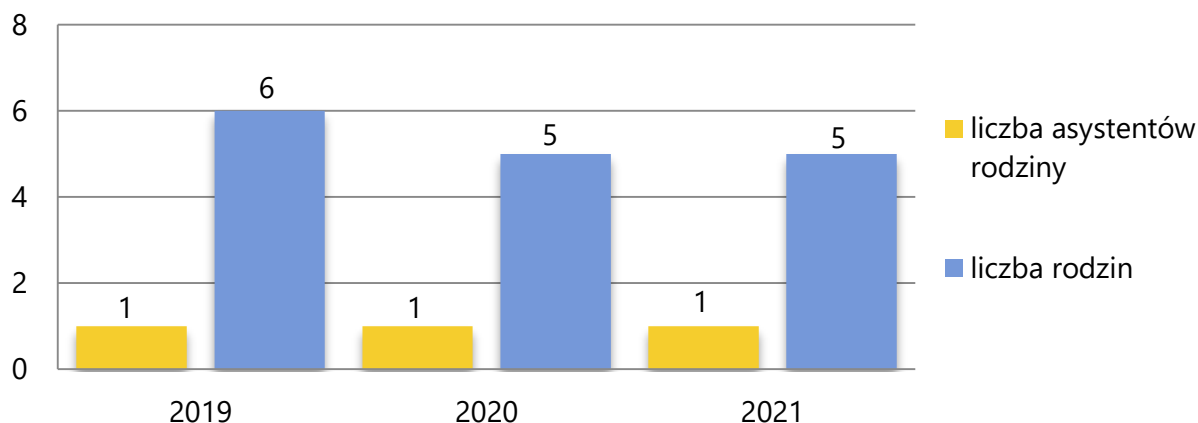

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gizałkach realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2022 r. poz. 447). Ustawa kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja asystenta rodziny, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gizałkach zatrudniony jest 1 asystent rodziny. W 2021 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę w 5 rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Od 2019 roku zauważalny jest nieznaczny spadek w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała.

Wykres 12. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W Gminie nie funkcjonują rodziny wspierające, to znaczy takie, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na przestrzeni trzech ostatnich lat Gmina nie współfinansowała kosztów umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.

Organizacją czasu wolnego dzieci i młodzieży zajmują się świetlice wiejskie oraz gminne Centrum Kultury.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego:

- ❖ niewydolność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych wynikająca z niskich kompetencji rodzicielskich,
- ❖ zaniedbanie wychowawcze dzieci i młodzieży oraz rozpad więzi rodzinnych (samotne rodzicielstwo),
- ❖ brak funkcjonowania rodzin wspierających na terenie Gminy,
- ❖ brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w Gminie.

2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością

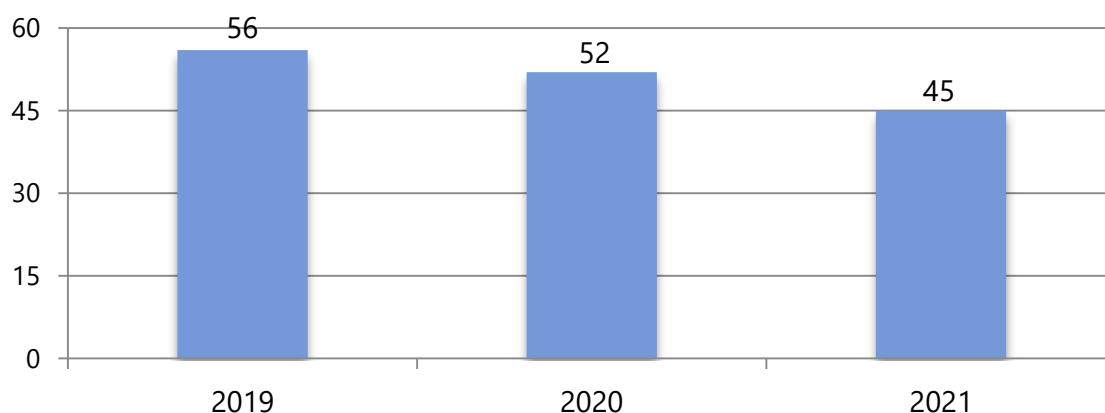
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności do wykonywania pracy zawodowej*. Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Wartym podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

Niepełnosprawność w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

W 2021 roku ogólna liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności kształtowała się na poziomie 45. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej z tego powodu ulegała systematycznemu spadkowi, który w 2021 roku w porównaniu do 2019 roku kształtował się na poziomie 20%.

Wykres 13. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021. W 2019 roku przyznano 491 świadczeń na łączną kwotę 92 241 zł, w 2020 roku liczba świadczeń wyniosła 455 na kwotę 98 207 zł, z kolei w 2021 roku kształtowała się na poziomie 451 świadczeń na kwotę 96 696 zł. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń zmniejszyła się, z kolei kwota na nie przeznaczona ulegała wahaniom.

Tabela 8. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	491	455	451
kwota świadczeń (zł)	92 241	98 207	96 696

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności od 2019 roku ulegała tendencji malejącej. W 2019 roku przyznano 1122 świadczenia, w 2020 roku - 929, natomiast w 2021 roku - 930. Kwota pieniężna przeznaczana na ten cel również się zmniejszyła.

Tabela 9. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	1122	929	930
kwota świadczeń (zł)	213 012	200 084	199 867

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

W 2019 roku przyznano 1077 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2020 roku - 1022, natomiast w 2021 roku - 1074 świadczenia. W ostatnich trzech latach można zaobserwować wahania liczby udzielonych świadczeń, natomiast regularny wzrost przeznaczonej na ten cel kwoty pieniężnej.

Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	1077	1022	1074
kwota świadczeń (zł)	203 707	220 588	231 380

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące przyznawanego na przestrzeni ostatnich lat specjalnego zasiłku opiekuńczego (liczba i kwota świadczeń). Zasiłek ten przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W 2021 roku w ramach tego zasiłku wypłacono 63 świadczenia, a więc o 52% mniej niż w roku ubiegłym oraz o 77% mniej niż w roku 2019. Na przestrzeni ostatnich lat kwota przyznanych świadczeń również uległa znacznej tendencji spadkowej.

Tabela 11. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba świadczeń	274	132	63
kwota świadczeń (zł)	166 675	81 075	38 895

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Trwająca pandemia SARS-CoV-2 odbiła się niekorzystnie na osobach z niepełnosprawnością z dwóch powodów - po pierwsze osoby te należą do grupy podwyższonego ryzyka zakażeniem, a po drugie rozwój epidemii wpłynął na konieczność dostosowania systemu pomocy osobom z niepełnosprawnością oraz ich opiekunom, w zakresie opieki, edukacji, rehabilitacji i rewalidacji. Badania przeprowadzone w 2020 roku na próbie 80 osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów pokazały, że aż 86% badanych deklaruje doświadczenie trudności i problemów w codziennym funkcjonowaniu w związku z pandemią, aż 90% respondentów przez okres trwania pandemii nie korzystało z pomocy GOPS lub PCPR, natomiast z wolontariatu czy społecznych akcji pomocowych nie korzystał żaden badany, co ma związek ze względami epidemicznymi, czyli ryzykiem potencjalnego zakażenia. Dodatkowo, aż 76% ankietowanych w okresie pandemii odczuło zmniejszenie zakresu dotychczasowego wsparcia¹³.

¹³ W. Glanc, E. Zdebska, *Wsparcie osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin w sytuacji pandemii*, w: N. G. Piкуła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, *Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa*, Kraków 2020, s. 53-59.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz diagnozy problemów społecznych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ❖ niepełnosprawność jako jeden z głównych powodów korzystania z pomocy GOPS na terenie Gminy,
- ❖ trudności w funkcjonowaniu osób z niepełnosprawnością ze względu na występowanie barier osobistych, społecznych i funkcjonalnych.

3. Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, która umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian¹⁴.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Dla mieszkańców Gminy świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), niepełnosprawnych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. Na przestrzeni lat 2019-2021 żaden

¹⁴ www.psychiatriapolska.pl

mieszkaniec gminy Gizałki nie korzystał ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Problemy w zakresie zdrowia psychicznego mogą nasilać się w najbliższych latach ze względu na pandemię COVID-19. Pandemia wiąże się z poczuciem zagrożenia, lękiem, niepewnością oraz niepokojem. W skrajnych przypadkach mogą pojawić się stany paniki oraz poczucie beznadziei. Konsekwencją tego mogą być narastające zaburzenia psychiczne, poczynając od teraz, po ustąpieniu zagrożenia, a nawet ujawniające się przez kolejne lata. Biorąc pod uwagę, że już przed wybuchem pandemii statystyki dotyczące problemów ze zdrowiem psychicznym były dramatyczne, a obecna sytuacja może je znacznie pogorszyć, istnieje pilna potrzeba podejmowania szerokich działań w tym zakresie.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz diagnozy problemów społecznych, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ❖ zagrożenie wykluczeniem społecznym i zawodowym osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ❖ nasilenie się problemów ze zdrowiem psychicznym osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży będące konsekwencją pandemii COVID-19.

4. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

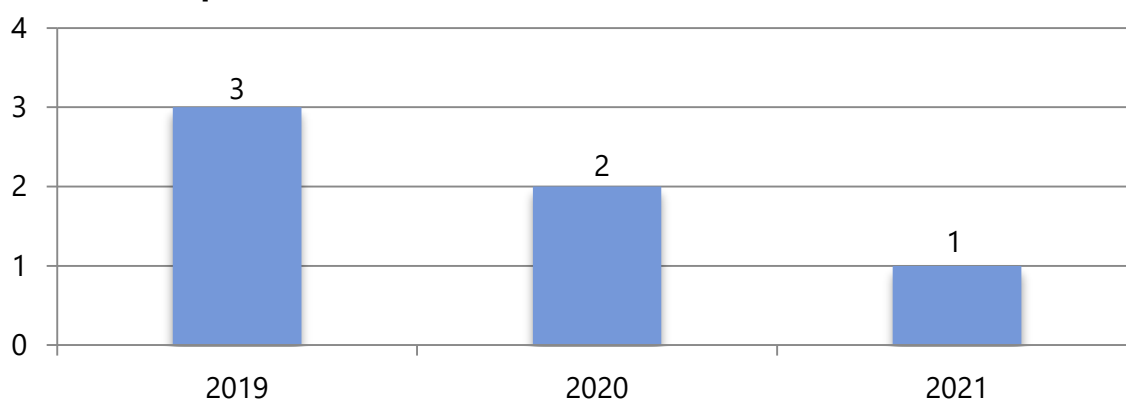
Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny¹⁵.

¹⁵ Kinney J., Leaton G., *Zrozumieć alkohol*, Warszawa 1996 r.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii*.

W 2021 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystała 1 rodzina. Alkoholizm jako powód udzielania pomocy i wsparcia w omawianym roku znajdował się na ostatnim miejscu pod względem liczby rodzin otrzymujących pomoc. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu ulegała systematycznemu spadkowi. Jednocześnie na przestrzeni analizowanych lat nie odnotowano rodziny, która korzystałaby z pomocy Ośrodka z powodu narkomanii.

Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. Według stanu na koniec 2021 roku Komisja liczyła 4 członków. W 2020 roku przeprowadzili oni rozmowy z 6 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 4 członkami rodzin osób uzależnionych. Na przestrzeni ostatnich trzech lat Komisja nie podjęła czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce uzależnienia, oraz nie wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Dane dotyczące działań GKRPA w latach 2019-2021 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 12. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gizałki wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	8	6	0
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	4	4	0
liczba osób w stosunku, do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia ²	0	0	0
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	0

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie Gminy funkcjonował **Punkt Konsultacyjno-Informacyjny**. Pomoc i wsparcie mogą uzyskać tam osoby uzależnione i ich rodziny. W roku przedmiotowym w Punkcie udzielono 93 porady 12 osobom z problemem alkoholowym oraz 15 porad 3 dorosłym członkom rodzin osób z problemem alkoholowym. Na tej podstawie można stwierdzić, że w Gminie istnieje zapotrzebowanie na działalność tego rodzaju podmiotu.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje żadna samopomocowa grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (grupa AA), dorosłych członków rodzin z problemem alkoholowym (Al-Anon) oraz dla dorosłych dzieci alkoholików (DDA), finansowana ze środków na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

GKRPA zajmuje się także profilaktyką zachowań ryzykownych. W latach 2019-2021 na terenie Gminy nie realizowano programów profilaktycznych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, KBdsPN, IPiN. W 2021 roku zorganizowano działania nie będące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi m.in.: spektakl. W 2019 roku przeprowadzono program profilaktyczny z obszaru profilaktyki uniwersalnej, w którym wzięło udział 211 uczniów, 46 nauczycieli i 65 rodziców.

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Gizałki. W roku 2021 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 4 189 465 zł, w tym 1 344 079 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 166 801 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 1 793 581 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2021 roku w stosunku do 2019 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 27%.

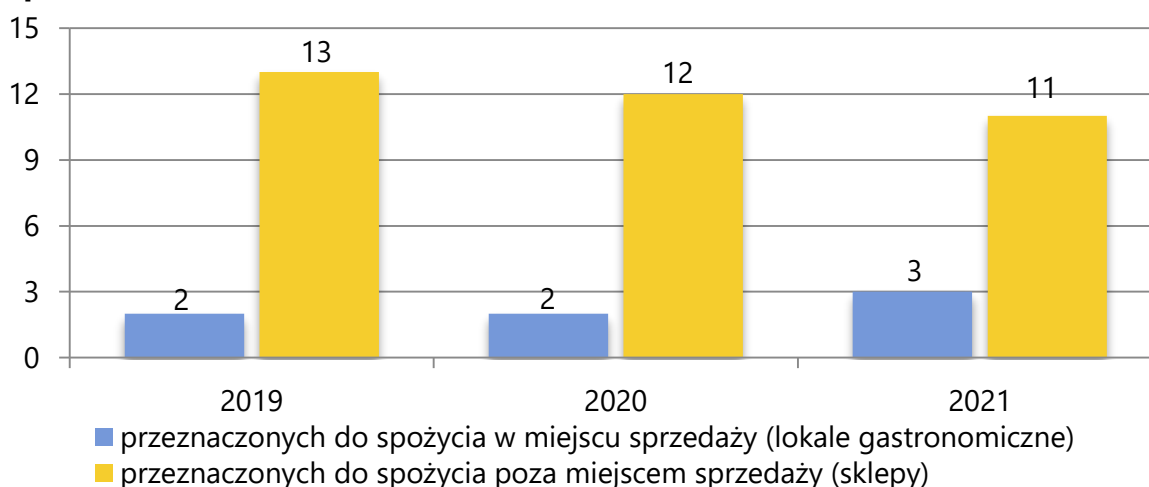
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Gizałki alkoholu w latach 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku na terenie gminy Gizałki znajdowało się łącznie 14 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 11 przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 3 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczny). Na przestrzeni analizowanych lat liczba punktów prowadzących sprzedaż alkoholu uległa nieznacznemu zmniejszeniu.

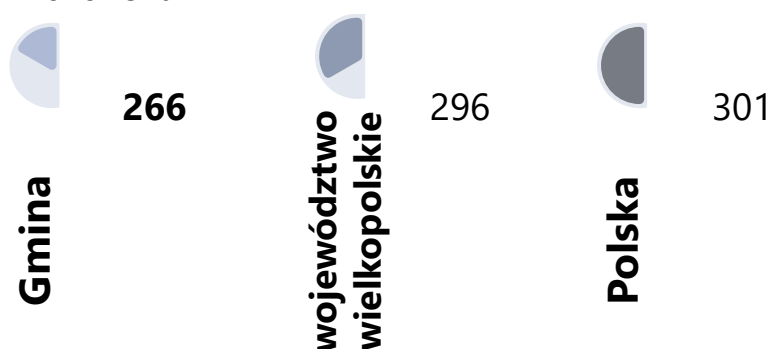
Wykres 15. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Gizałki na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Gizałki, w porównaniu do województwa wielkopolskiego oraz do całej Polski. W 2020 roku na terenie Gminy liczba ta wyniosła 266 osób na 1 punkt sprzedaży alkoholu. Ze względu na dostępność danych, porównanie na poziomie województwa i kraju przedstawiono na podstawie 2020 roku. Jak wynika z poniższego wykresu, liczba mieszkańców w Gminie przypadająca na jeden punkt jest niższa niż ma to miejsce w województwie i całej Polsce.

Rysunek 4. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Gizałki w województwie wielkopolskim i całej Polsce w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2020 rok

Pandemia COVID-19 oraz związane z nią ograniczenia aktywności społecznej, izolacji, niepokoju o zdrowie swoje i najbliższych, a także bezpieczeństwo ekonomiczne, w istotny sposób zwiększyły obciążenie zdrowotne i społeczne związane z uzależnieniami. Konsekwencją pandemii może być wzrost liczby osób uzależnionych zarówno od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych, jak i urządzeń elektronicznych.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ❖ ryzyko wystąpienia przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym,
- ❖ zagrożenie wzrostem liczby osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jako konsekwencji pandemii COVID-19,
- ❖ brak grup samopomocowych skierowanych do osób uzależnionych i ich rodzin,
- ❖ wzrost łącznej wartości sprzedanego na terenie Gminy alkoholu na przestrzeni trzech ostatnich lat,
- ❖ niedostateczny poziom działalności profilaktycznej.

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: *„przemoc w rodzinie - należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”*.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w gminie Gizałki zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny.

Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie*.

Na przestrzeni analizowanych lat w gminie Gizałki ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z powodu przemocy korzystała stała liczba rodzin (2).

Kolejną analizowaną kwestią są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego. Na przestrzeni analizowanych lat liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego kształtowała się na stałym poziomie (4). W 2021 roku powołano 7 grup roboczych, które spotkały się 7 razy¹⁶.

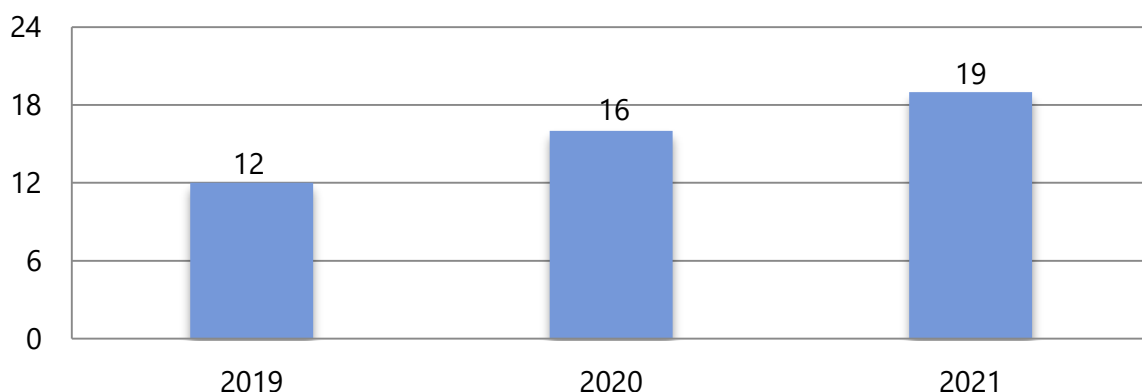
Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych

¹⁶ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za okres I-XII (za rok 2019, 2020 i 2021).

pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” uległa tendencji wzrostowej - w 2019 roku było to 12 rodzin, w 2020 roku - 16, natomiast w 2021 roku - 19. Wzrost kształtował się zatem na poziomie 58%.

Wykres 16. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za okres I-XII (za rok 2019, 2020 i 2021)

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w 2021 roku członkowie GKRPA kontaktowali się z 4 osobami doznającymi przemocy oraz 2 osobami stosującymi przemoc. W roku przedmiotowym udzielano również poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego.

Frustracja wynikająca z wielu ograniczeń nakładanych w związku z pandemią COVID-19, spowodowała wzrost przejawów przemocy domowej, a także nasilenie dotychczasowej przemocy w rodzinie. W niebezpiecznym położeniu znalazły się osoby jej doświadczające, ponieważ w okresie izolacji społecznej osoby te przebywają częściej pod jednym dachem z oprawcą, mają utrudnioną możliwość ucieczki, a także trudniejszy dostęp do specjalistycznej pomocy.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy problemów społecznych wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ❖ możliwość wystąpienia przemocy domowej w rodzinach z problemem uzależnień,
- ❖ wzrost w trzech ostatnich latach liczby rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- ❖ ryzyko funkcjonowania w społeczeństwie zмовы milczenia, powodującej ukrywanie aktów przemocy domowej w społeczności lokalnej.

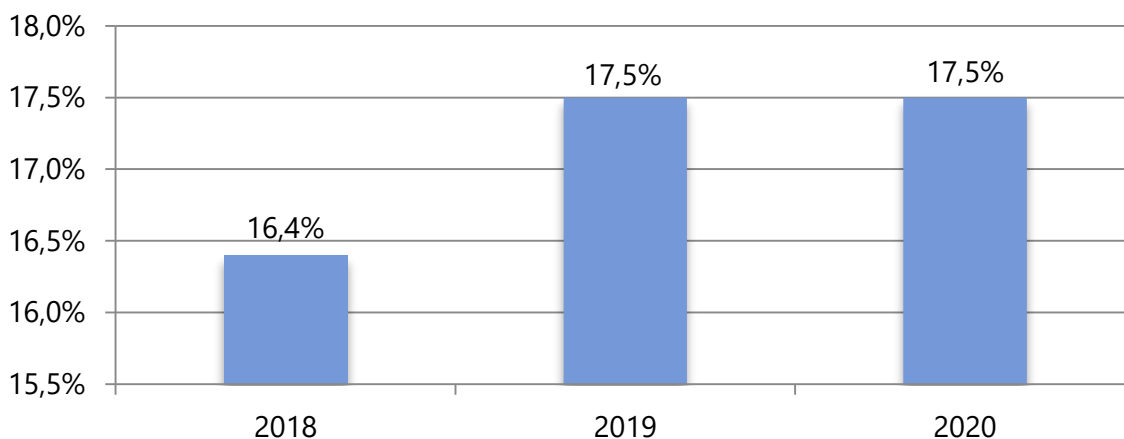
6. Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie - na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej - jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to nazywane starzejącym się społeczeństwem ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W gminie Gizałki odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2020 roku wyniósł 17,5%, czyli tyle samo co w roku poprzednim. Oznacza to wzrost w stosunku do 2018 roku o 1,1 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

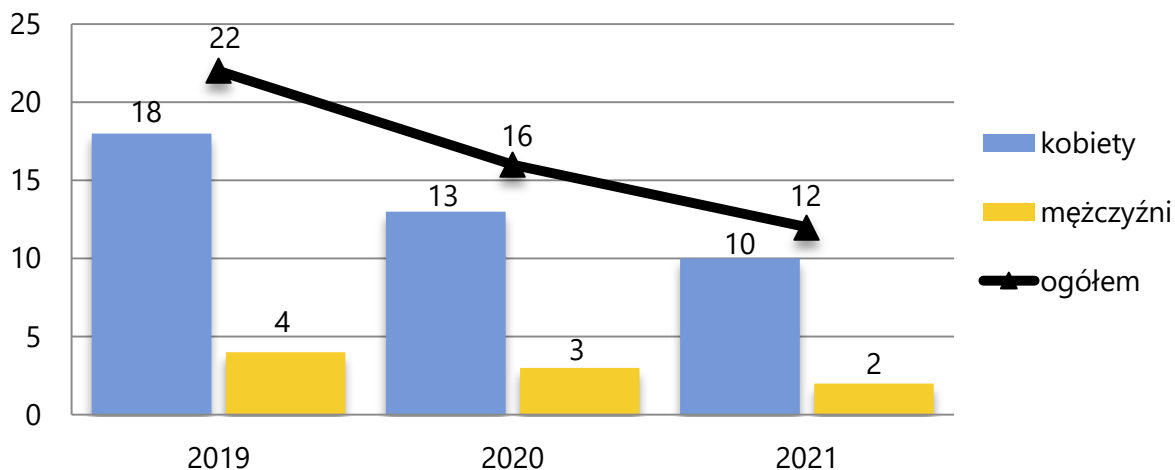
Wykres 17. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Gizałki w latach 2018-2020

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia z pomocy społecznej wyniosła w 2021 roku 12. Zdecydowaną większość stanowiły kobiety - 10 osób, natomiast liczba mężczyzn wyniosła 2. W stosunku do 2019 roku dostrzec można systematyczny spadek w zakresie liczby korzystających z pomocy społecznej mieszkańców Gminy będących w wieku poprodukcyjnym.

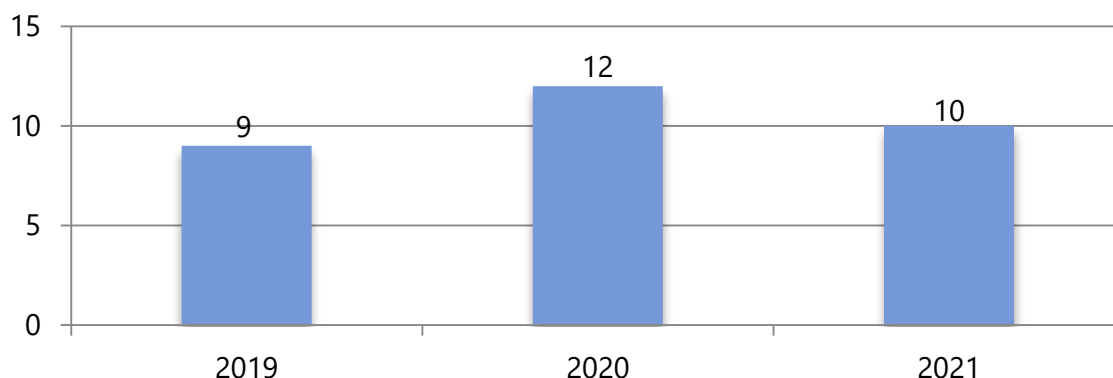
Wykres 18. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gizałkach realizuje usługi opiekuńcze dla osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione lub pomoc świadczona przez rodzinę jest niewystarczająca. W 2021 roku z tego rodzaju usług skorzystało 10 osób. Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba osób korzystających ze wsparcia w tym zakresie ulegała wahaniom - w stosunku do 2019 roku zwiększyła się o 1 osobę, natomiast względem 2020 roku zmniejszyła się o 2.

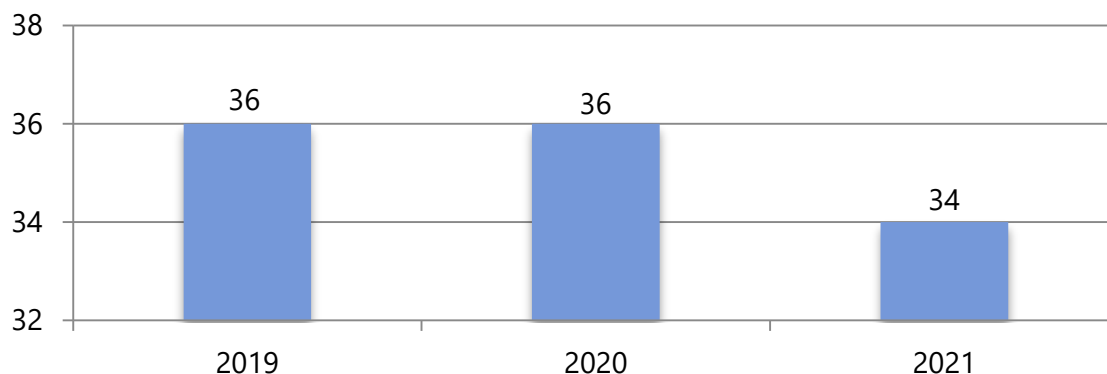
Wykres 19. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W 2021 roku w ramach zasiłku pielęgnacyjnego udzielono 34 świadczenia, czyli o 6% mniej niż w 2019 i 2020 roku.

Wykres 20. Liczba świadczeń udzielonych w ramach zasiłku pielęgnacyjnego osobom, które ukończyły 75 lat w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Liczbę osób, którym opłacono pobyt w domach pomocy społecznej oraz przeznaczone na to środki prezentuje poniższa tabela. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W latach 2019-2021 liczba mieszkańców Gminy, za których pobyt w DPS poniosła odpłatność Gmina wzrosła. W 2020 była to 1 osoba, natomiast w 2021 roku 2. Przeznaczana na ten cel kwota świadczeń na przestrzeni ostatnich lat również znacznie wzrosła, przyjmując w 2021 roku wartość najwyższą.

Tabela 13. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób	0	1	2
kwota świadczeń (w złotych)	0	13 772	41 515

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2020 roku GOPS brał udział w programie „Opieka 75+”, w ramach którego świadczone usługi opiekuńcze 3 osobom. Ponadto w roku przedmiotowym realizowano program „Wspieraj Seniora”, który oferował wsparcie osobom starszym w czasie trwania pandemii COVID-19. Pomoc polegała przede wszystkim na robieniu zakupów, załatwianiu spraw urzędowych oraz innych czynności z zakresu pierwszej potrzeby. Poza pracownikami jednostki pomocy społecznej, w akcji brali udział także wolontariusze.

Zasobem w zakresie wsparcia i aktywizacji najstarszych mieszkańców gminy Gizałki jest funkcjonujący w Gminnym Centrum Kultury Dzienny Dom Seniora.

Wysoki odsetek osób starszych w całym kraju, który z roku na rok wzrasta, a także trwająca pandemia stanowią wyzwanie dla polityki społecznej oraz opieki zdrowotnej. Poza samym zagrożeniem związanym z ryzykiem zachorowania i dotkliwym przechodzeniem choroby, istotnym problemem w czasie pandemii jest utrudniony dostęp do leczenia chorób przewlekłych. Ryzykiem jest również nasilenie się innych chorób czy schorzeń związanych z ograniczeniem aktywności ruchowej, jak i społecznej. Na podstawie badań przeprowadzonych w 2020 roku przez Krajowy Instytut Gospodarki Senioralnej na próbie 1118 osób w wieku senioralnym wynika, że 1/3 ankietowanych przerwała dotychczasowe leczenie, większość badanych odczuła problemy z dostępem do opieki medycznej podczas pandemii, blisko połowa respondentów czuje się samotna podczas trwania pandemii i brakuje im spotkań z innymi ludźmi, a ponad połowa odczuwa potrzebę dostępu do lekarza specjalisty.

Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z analizy sytuacji oraz diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ❖ rosnący odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy,
- ❖ zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych,
- ❖ wzrost liczby osób kierowanych przez Gminę do DPS oraz kosztów z tym związanych.

7. Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

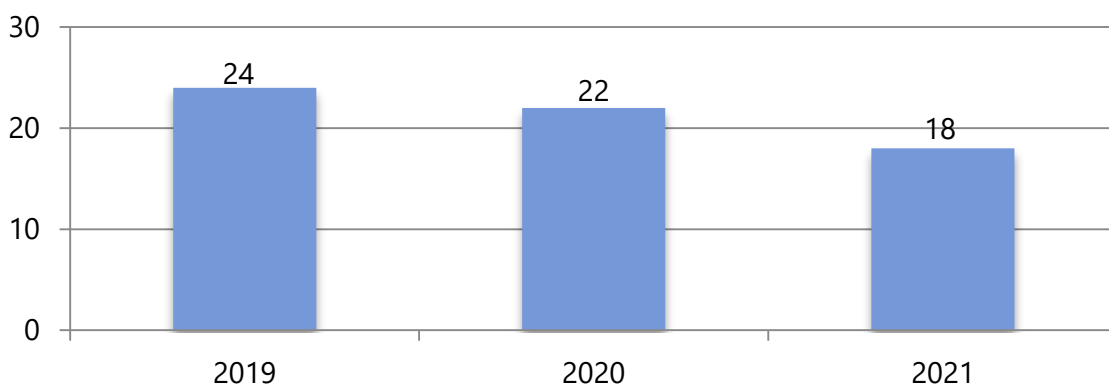
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

Bezrobocie w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na trzecim miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia.

Na przestrzeni lat 2019-2021 liczba rodzin, którym udzielono pomocy z powodu bezrobocia uległa spadkowi. W 2021 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gizałkach z powodu bezrobocia kształtowała się na poziomie 18. W porównaniu do 2019 roku liczba rodzin zmniejszyła się o 6, a w stosunku do 2020 roku - o 4 rodziny.

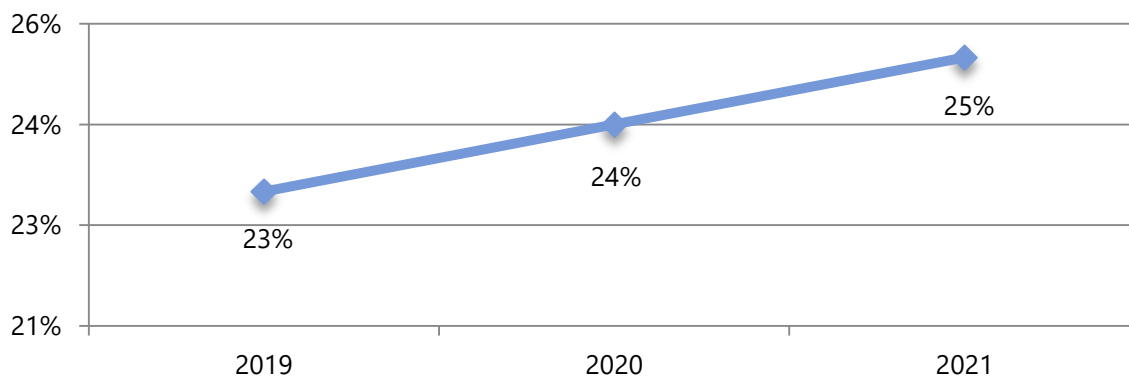
Wykres 21. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Poniższy wykres przedstawia wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w gminie Gizałki na przestrzeni lat 2019-2021. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Dostrzegalny jest wzrost powyższego wskaźnika, gdyż w 2019 roku wyniósł 23%, w 2020 roku - 24%, natomiast w 2021 roku osiągnął wartość 25%.

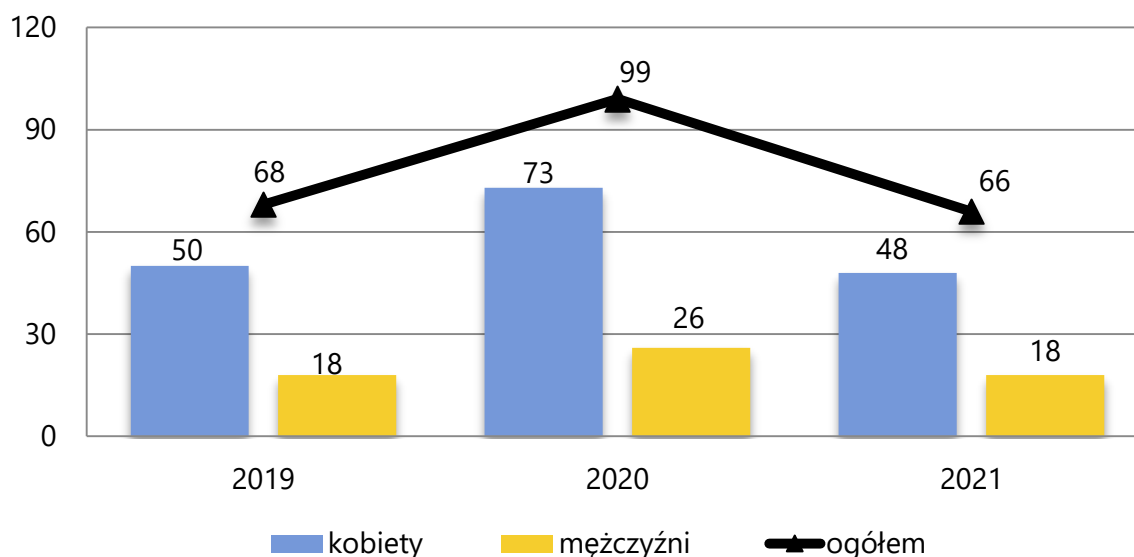
Wykres 22. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

Pod koniec 2021 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Pleszewie zarejestrowanych było łącznie 66 mieszkańców gminy Gizałki. Oznacza to spadek w stosunku do roku poprzedniego o 33 osoby (tj. 33%). Pod względem płci występuje znaczna dysproporcja - pozostających bez pracy kobiet w 2021 roku było 48 (73%), natomiast mężczyzn - 18 (27%).

Wykres 23. Mieszkańcy gminy Gizałki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową możemy zauważyć, że pod koniec 2021 roku osoby do 25 roku życia stanowiły zaledwie 29% wszystkich bezrobotnych, osoby do 30 roku życia - 47%, natomiast osoby powyżej 50 roku życia - 18%. Na przestrzeni analizowanych lat liczba osób poszczególnych kategorii wiekowych ulegała wahaniom. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 14. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Gizałki w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021

kategoria wiekowa	31 grudnia 2019		31 grudnia 2020		31 grudnia 2021	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	17	25	27	27	19	29
do 30 roku życia	25	37	45	45	31	47
powyżej 50 roku życia	12	18	11	11	12	18

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej przez okres powyżej 12 miesięcy. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwałe zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Gizałki w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców na przestrzeni lat 2019-2021. Pod koniec 2021 roku długotrwałe bezrobotni stanowili 39% wszystkich mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP. Dynamika zmian w omawianych latach prezentuje się następująco: w porównaniu do 2019 roku nastąpił spadek udziału osób długotrwałe bezrobotnych o 2 pp., natomiast w stosunku do 2020 roku - o 5 pp. Należy zauważyć, iż pomimo tendencji spadkowej, udział osób długotrwałe bezrobotnych zarejestrowanych w PUP utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie.

Tabela 15. Liczba długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Gizałki oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy na przestrzeni lat 2019-2021

wyszczególnienie		2019	2020	2021
Gmina	liczba osób	28	44	26
	udział (%)	41	44	39

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl>

W związku z pandemią COVID-19 oraz związanymi z nią obostrzeniami, pogorszeniu uległa sytuacja na rynku pracy. W czasie pandemii pracę straciło wiele osób, przede wszystkim pracujących w branżach szczególnie dotkniętych wprowadzanymi obostrzeniami oraz mających umowy cywilno-prawne. Skutki pandemii na rynku pracy mogą być jednak odroczone w czasie i dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, jak między innymi kryzys występujący w wielu branżach. Radzenie sobie z epidemią, a w jej następstwie z kryzysem gospodarczym i pogorszeniem sytuacji na rynku pracy, będzie wymagało w perspektywie najbliższych lat, zwrócenia szczególnej uwagi na podejmowanie działań wspierających mieszkańców w tym zakresie.

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej powyżej analizy oraz badania ankietowego, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ❖ znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców i jego wzrost w ostatnich latach,
- ❖ wysoki wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej,
- ❖ bezrobocie jako trzeci w kolejności powód udzielania pomocy społecznej w Gminie,
- ❖ ryzyko wykluczenia osób bezrobotnych, a także pojawienia się niekorzystnych następstw, spowodowanych długotrwałym pozostawaniem bez zatrudnienia (uzależnienia, zaburzenia psychiczne, ubóstwo),
- ❖ ryzyko pogorszenia się sytuacji na rynku pracy spowodowane pandemią COVID-19.

8. Wsparcie osób z problemem ubóstwa

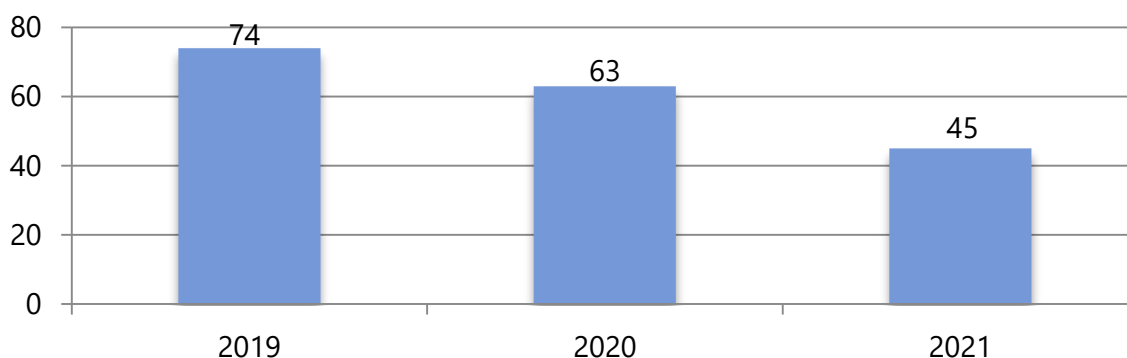
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Ubóstwo w 2021 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu pod względem ogólnej liczby rodzin, którym udzielono wsparcia w gminie Gizałki.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa uległa na przestrzeni lat 2019-2021 zmniejszeniu. W 2019 roku z tego powodu z pomocy skorzystały 74 rodziny, w 2020 roku - 63, natomiast w 2021 roku - 45 rodzin. W stosunku do 2019 roku oznacza to spadek o 39%.

Wykres 24. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

W 2021 roku zasiłki stałe pobierało 31 osób. W porównaniu do 2019 roku liczba przyznawanych zasiłków stałych uległa zmniejszeniu, natomiast od 2020 roku utrzymuje się na tym samym poziomie. Na zasiłki stałe w 2021 roku wydatkowano 125 318 zł - to o 6,7% więcej niż w 2020 roku. Liczba świadczeniobiorców zasiłków okresowych w 2021 roku kształtowała się na poziomie 13. Oznacza to wzrost w stosunku do poprzednich lat. Na zasiłki okresowe w 2021 roku wydatkowano kwotę 18 090 zł - to o 31% mniej niż w 2020 roku. Zasiłek celowy został przyznany w 2021 roku 57 osobom, czyli mniejszej liczbie niż w poprzednich latach. Kwota świadczeń zasiłku celowego w 2021 roku wyniosła 51 749zł i tym samym była o 12% wyższa w porównaniu do 2020 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 16. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021

rodzaj zasiłku	2019		2020		2021	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	39	190 464	31	192 201	31	171 480
zasiłek okresowy	11	18 829	11	26 355	13	18 090
zasiłek celowy	72	45 700	83	46 080	57	51 749

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gizałkach od stycznia 2019 roku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił realizowany w latach poprzednich program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i z niepełnosprawnością. W 2021 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu zostało przyznane 33 osobom, a jego kwota wyniosła 15 400 zł. W porównaniu do poprzednich lat zauważyć można spadek liczby przyznanych świadczeń pieniężnych. Świadczenie niepieniężne w 2021 roku zostało przyznane

również 33 osobom, a kwota na ten cel wynosiła 8694 zł. W ciągu analizowanych lat liczba osób otrzymujących świadczenie niepieniężne także uległa zmniejszeniu.

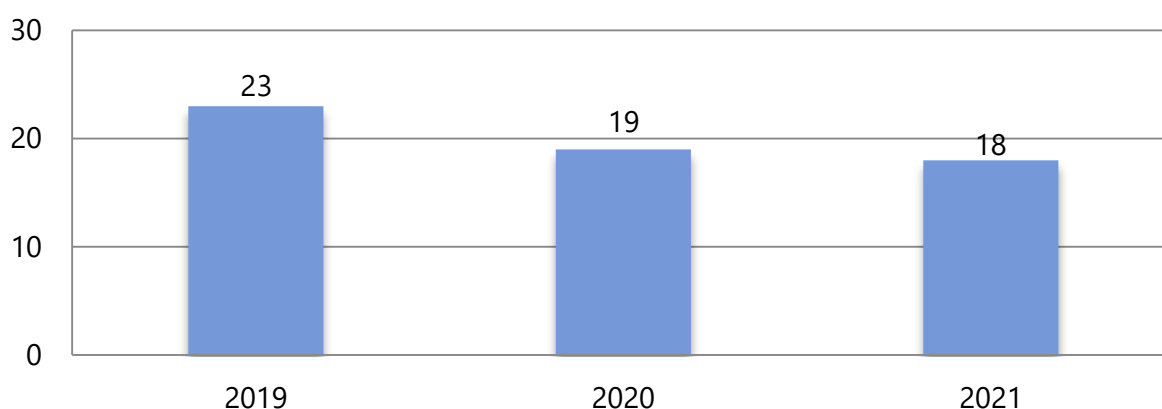
Tabela 17. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
świadczenie pieniężne	45	41	33
świadczenie niepieniężne	68	52	33

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych z związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. W 2021 roku świadczenie pieniężne w formie dodatków mieszkaniowych otrzymało 18 gospodarstw domowych - najmniej na przestrzeni ostatnich trzech lat. Kwota świadczeń w 2021 roku wyniosła 64 480 zł - to o 17% mniej niż w 2020 roku.

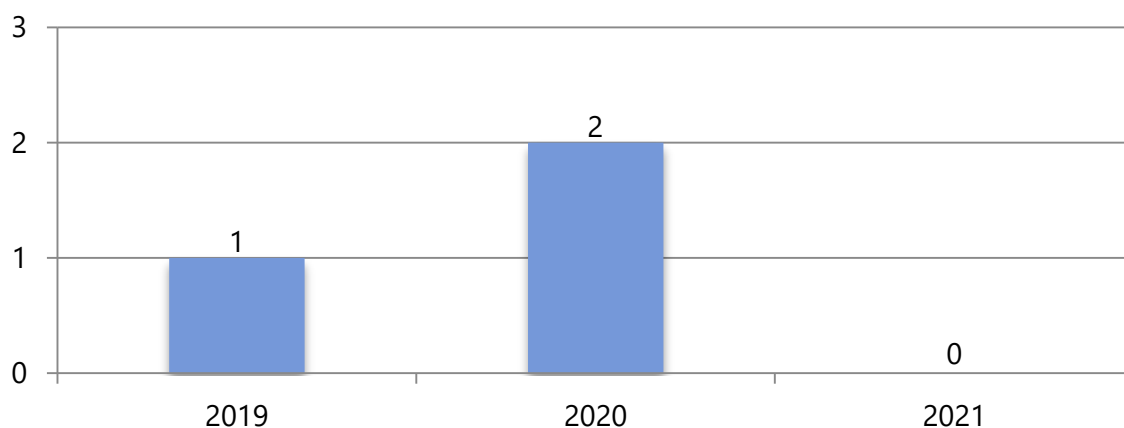
Wykres 25. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności - jest często zarówno przyczyną ubóstwa jak i jego skutkiem. W 2021 roku żadna osoba bezdomna nie była beneficjentem pomocy społecznej. W 2020 roku z tego powodu pomocą objęto 2 osoby, natomiast w 2019 roku - 1. Dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy i wsparcia z GOPS wskazują na to, że problem bezdomności na terenie Gminy występuje w znikomym stopniu.

Wykres 26. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2019-2021

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej osobom zagrożonym bezdomnością bądź bezdomnym udziela pomocy w formie schronienia. W 2020 roku GOPS udzielił schronienia 2 osobom na łączną kwotę 5845 zł. W 2019 roku 1 osobie, natomiast w 2021 roku nie przyznano go żadnej osobie.

Tabela 18. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia w latach 2019-2021

wyszczególnienie	2019	2020	2021
liczba osób	1	2	0
kwota świadczeń (zł)	840	5845	0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok

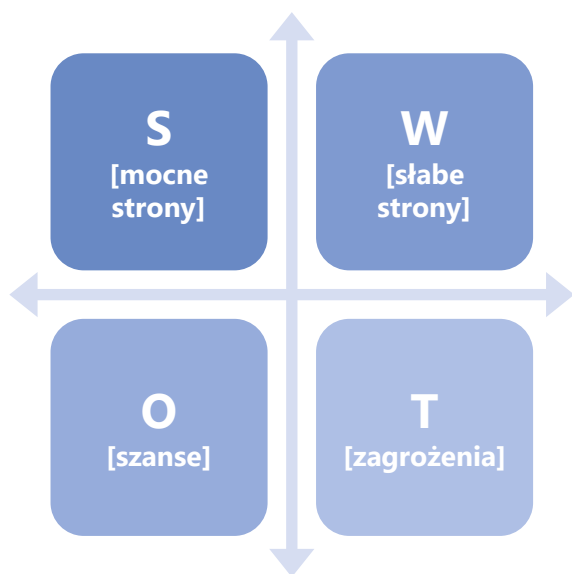
Obszary problemowe

W oparciu o wnioski wynikające z prezentowanej analizy oraz diagnozy przeprowadzonej na terenie Gminy, wyróżniono najważniejsze obszary problemowe w dziedzinie planowania strategicznego, tj.:

- ❖ ubóstwo jako główny powód korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców Gminy,
- ❖ ograniczenie możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb bytowych w wyniku niedoboru środków finansowych, skutkujące funkcjonowaniem w sytuacji zagrożenia egzystencji,
- ❖ ograniczona aktywność zawodowa i społeczna wśród osób dorosłych.

IV. Analiza SWOT

Jedną z powszechnie stosowanych metod i technik służących budowaniu strategii jest analiza SWOT. Analiza SWOT polega na zbadaniu silnych i słabych podmiotów działających w sferze polityki społecznej, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami tkwiącymi w jej bliższym i dalszym otoczeniu. Pozwala oszacować możliwości i potencjał, jakim dysponuje dany podmiot. Grafika poniżej przedstawia sposób definiowania grup czynników w metodzie SWOT.

MOCNE STRONY

wewnętrzne czynniki pozytywne

*to przede wszystkim to,
co wyróżnia na tle innych.
Są to te dziedziny działalności,
które tworzą potencjał i pozytywny
wizerunek instytucji.*

SZANSE

zewnętrzne czynniki pozytywne

*to wszystkie wydarzenia i procesy
w otoczeniu, które tworzą sprzyjające
dla instytucji sytuacje.
Są to takie kierunki działalności,
które mogą przynieść w przyszłości
pozytywne, rozwojowe
społeczne efekty.*

SŁABE STRONY

wewnętrzne czynniki negatywne

*to te aspekty funkcjonowania,
które ograniczają sprawność
i mogą blokować rozwój instytucji.*

ZAGROŻENIA

zewnętrzne czynniki negatywne

*to zbiór możliwych sytuacji
i procesów, które mogą tworzyć
niekorzystne dla instytucji warunki
rozwoju w jego otoczeniu.
Zagrożenia są postrzegane jako bariery,
utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa
dla zakładanych procesów.*

1. Atrakcyjne położenie Gminy pod względem gospodarczym i kulturalnym.
2. Funkcjonowanie średnich przedsiębiorstw, stwarzających szanse zatrudnienia.
3. Dostępność do placówek oświatowych na poziomie podstawowym.
4. Baza instytucji prowadzących działalność w zakresie polityki społecznej oraz innych działań wspierających mieszkańców, m.in. GOPS, GKRPA.
5. Dostępność do oferty kulturalnej za sprawą działalności GCK.
6. Funkcjonowanie na terenie Gminy organizacji pozarządowych, również o profilu działalności skierowanym na pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych.
7. Spadek liczby osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.
8. Spadek wartości wskaźnika deprywacji lokalnej.
9. Dostęp do placówki podstawowej opieki zdrowotnej.
10. Spadek liczby osób pobierających świadczenia z pomocy społecznej w sposób długotrwały.
11. Spadek liczby osób korzystających z pomocy GOPS z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych względem 2020 roku.
12. Dostępność do infrastruktury pomocowej w zakresie uzależnień i przemocy za sprawą działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego.
13. Spadek w zakresie liczby osób zarejestrowanych w PUP.
14. Współpraca międzyinstytucjonalna i międzysektorowa w zakresie rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców.
17. Wzrost liczby podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy.

1. Spadek liczby mieszkańców na przestrzeni ostatnich lat.
2. Ujemny przyrost naturalny oraz gwałtowny spadek jego wartości na przestrzeni ostatnich lat.
3. Starzejące się społeczeństwo.
4. Ubóstwo i niepełnosprawność jako najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej.
5. Brak placówki wsparcia dziennego (np. świetlicy środowiskowej) dla dzieci i młodzieży.
6. Brak funkcjonowania rodzin wspierających.
7. Znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców i jego wzrost w ostatnich latach.
8. Brak funkcjonującej placówki sprawującej opiekę nad dziećmi do lat 3.
9. Niedostateczny zakres działalności profilaktycznej skierowanej do dzieci i młodzieży na terenie placówek oświatowych.
10. Zbyt mała liczba placówek wspierających aktywność i integrację najstarszych mieszkańców Gminy.
11. Wzrost skali problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy (liczba podjętych procedur „Niebieskie Karty” oraz utrzymujący się poziom liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy).

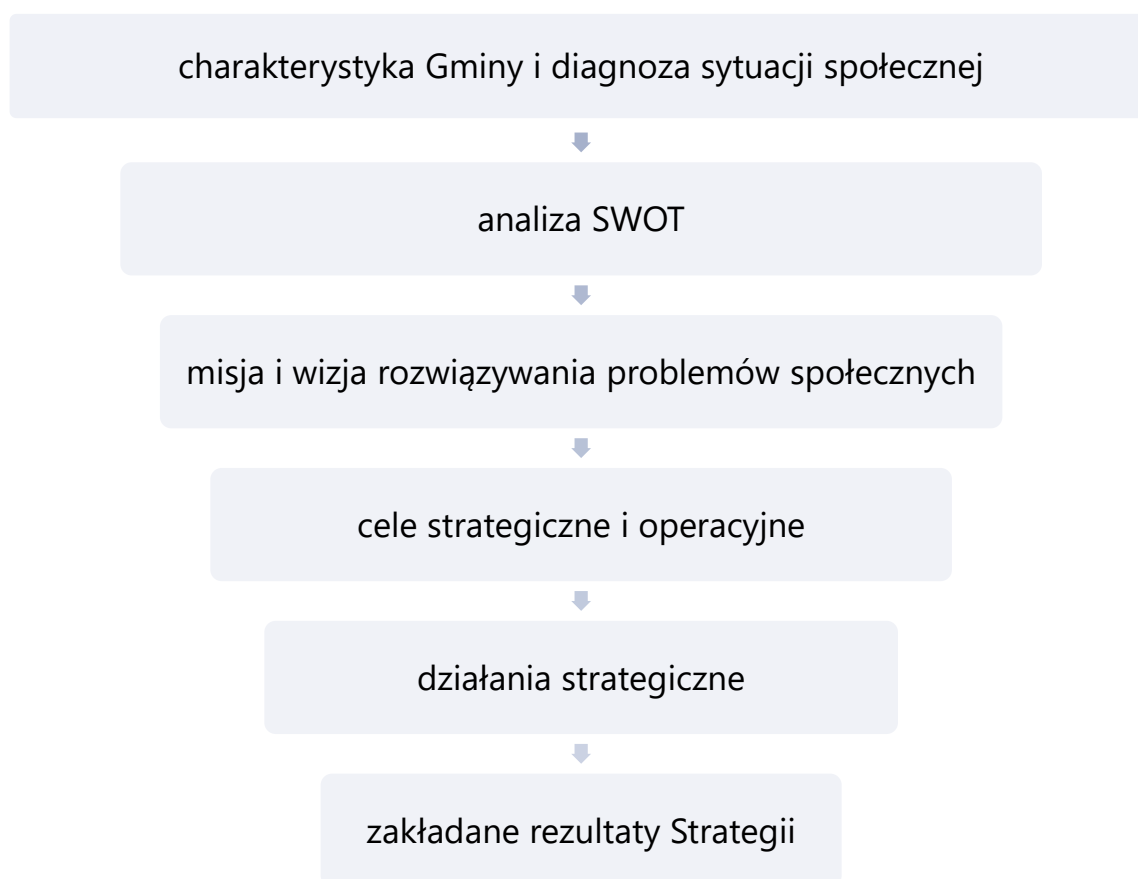
1. Rozwój gospodarczy i turystyczny Gminy.
2. Utworzenie nowych miejsc pracy.
3. Zwiększona aktywność zawodowa wśród grup najbardziej dotkniętych bezrobociem.
4. Aktywizacja społeczna mieszkańców.
5. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
6. Pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, między innymi z Unii Europejskiej.
7. Zintensyfikowana polityka prorodzinna.
8. Rozwój usług społecznych na rzecz osób z niepełnosprawnością i seniorów.
9. Szkolenia podnoszące kompetencje kadry działającej w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.
10. Dostęp mieszkańców do informacji na temat możliwych form pomocy.
11. Skuteczność w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz przeciwdziałanie im dzięki współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej.
12. Rozwój infrastruktury pomocowej, dostępnej na terenie Gminy.
13. Rozwój sfery pozarządowej w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
14. Podniesienie jakości życia mieszkańców.
15. Zintegrowana i aktywna społeczność lokalna, podejmująca inicjatywy na rzecz rozwoju Gminy.
16. Wzrost świadomości dzieci i młodzieży, rodziców oraz wychowawców w zakresie zagrożeń związanych z podejmowaniem zachowań ryzykownych.
17. Rozwój kapitału społecznego i przedsiębiorczości wśród mieszkańców, w tym rozwój podmiotów ekonomii społecznej.

1. Starzejące się społeczeństwo.
2. Przepisy prawne utrudniające wprowadzanie nowych rozwiązań.
3. Wzmożony odpływ ludzi młodych z terenu Gminy, głównie w celach zarobkowych.
4. Niedostosowanie oferty kształcenia do zapotrzebowania na lokalnym rynku pracy.
5. Wzrost zapotrzebowania na ośrodki wsparcia oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze dla osób starszych i osób z niepełnosprawnością.
6. Narastanie zjawiska wyuczonej bezradności.
7. Zagrożenie izolacją społeczną i samotnością osób starszych.
8. Podejmowanie zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.
9. Ryzyko wzrostu zaburzeń zdrowia psychicznego wśród dorosłych mieszkańców Gminy oraz dzieci i młodzieży.
10. Konsekwencje gospodarcze i zdrowotne spowodowane pandemią koronawirusa.
11. Rozwój problemów uzależnień behawioralnych wynikających z długotrwałej izolacji i ograniczeń spowodowanych pandemią COVID-19.
12. Spadek aktywności zawodowej kobiet po urodzeniu dziecka.

V. Część programowa

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz, jest diagnoza sytuacji społecznej oraz analiza SWOT, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

1. Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny. **Wizja** rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Gizałki została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

MISJA

Stworzenie mieszkańcom Gminy odpowiednich warunków do życia poprzez zagwarantowanie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społeczności lokalnej oraz właściwe reagowanie na problemy i potrzeby społeczne.

Prowadzenie sprawnej i integrującej polityki społecznej, mającej na celu zaspokajanie potrzeb oraz zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin, osób bezrobotnych, osób z niepełnosprawnością, seniorów oraz grup zagrożonych marginalizacją.

2. Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformułowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, termin realizacji poszczególnych zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania.

- Rozwój systemu wsparcia rodzin oraz ograniczenie problemów opiekuńczo-wychowawczych.

- Zapewnienie warunków podnoszących jakość życia osób z niepełnosprawnością i seniorów oraz zwiększenie możliwości ich udziału w życiu społecznym.

- Organizowanie i wspieranie sieci instytucji pomocowych w zakresie uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

- Rozwinięcie systemu zapobiegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.

- Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja osób pozostających bez pracy.

- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz udzielanie wsparcia grupom marginalizowanym, w tym rodzinom i osobom ubogim.

- Promocja zdrowia psychicznego oraz dążenie do wzmacniania dobrostanu psychicznego mieszkańców.

Rozwój systemu wsparcia rodzin oraz ograniczenie problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Cel operacyjny nr 1 - Rozwój zasobów w zakresie kompleksowego wsparcia rodzin, szczególnie znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy
Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości skorzystania z poradnictwa rodzinnego, psychologicznego i prawnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów.	Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	2022-2032	GOPS, UG, placówki oświatowe, GCK	Budżet Gminy
Organizowanie warsztatów dla rodziców wzmacniających kompetencje wychowawcze.	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy.	Liczba rodziców biorących udział w warsztatach wzmacniających kompetencje wychowawcze. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2023, 2025, 2027, 2029, 2031	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	2022-2032	GOPS, PCPR	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 - Wyrównywanie szans rozwojowych dzieci i młodzieży.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez współpracę z placówkami oświatowymi.	Poprawa sytuacji życiowej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych poprzez pomoc ze strony placówek oświatowych.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podejmowano współpracę w celu monitorowania sytuacji dziecka.	2022-2032	GOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Inicjowanie powstania świetlicy środowiskowej na terenie Gminy.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, a także zagospodarowanie ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach świetlicy środowiskowej.	2022-2032	GOPS, UG, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Współpracowanie z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin problemów.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę.	2022-2032	GOPS, placówki oświatowe	Bez kosztów
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Wzrost poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba działań podjętych w celu doposażenia placówek oświatowych.	2022-2032	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Organizowanie, wspieranie i promocja imprez/wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi.	Wzrost integracji rodzin z dziećmi.	Liczba zorganizowanych imprez. Liczba uczestników.	2022-2032	UG, GOPS, placówki oświatowe, GCK, NGO	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, rozwijanie alternatywnych form	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych.	2022-2032	UG, placówki oświatowe, GCK	Budżet Gminy Budżet Państwa

	spędzania czasu wolnego przez uczniów.				
--	--	--	--	--	--

CEL STRATEGICZNY NR 2

Zapewnienie warunków podnoszących jakość życia osób z niepełnosprawnością i seniorów oraz zwiększenie możliwości ich udziału w życiu społecznym.

Cel operacyjny nr 1 - Rozwój instrumentów polityki senioralnej oraz skierowanej na osoby z niepełnosprawnościami, a także zapewnienie im dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób z niepełnosprawnością po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb tej grupy osób.	2022-2032	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2022-2032	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy
Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	2022-2032	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Kontynuowanie działalności Klubu „Senior+”.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez uczestnictwo w zajęciach.	Liczba uczestników.	2022-2032	GOPS, UG	Budżet Gminy

Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez funkcjonowanie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby niepełnosprawnej. Liczba osób objętych wsparciem asystenta.	2022-2032	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	2022-2032	GOPS, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Budżet Państwa
Finansowanie pobytu mieszkańców w Domach Pomocy Społecznej.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2 - Promowanie społecznej akceptacji i dążenie do integracji osób starszych i osób z niepełnosprawnością w lokalnym środowisku.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Poprawa dostępności do zajęć sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością. Wzrost ich aktywności społecznej.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach.	2022-2032	GOPS, UG, GCK, NGO	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku osoby starszej i osoby	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	2022-2032	GOPS, UG, GCK, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy

z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.					
Prowadzenie akcji informacyjnych/ warsztatów w zakresie bezpieczeństwa osób starszych.	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych.	Liczba podjętych akcji informacyjnych/ zrealizowanych warsztatów.	2022, 2024, 2026, 2028, 2030, 2032	GOPS, UG, GCK, NGO, PP	Budżet Gminy
Stworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnością poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób.	Zwiększenie liczby realizowanych projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością, w stosunku do lat poprzednich.	Liczba zrealizowanych projektów/ programów. Liczba uczestników.	2022-2032	GOPS, UG, NGO, GCK	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Inicjowanie powstania podmiotów ekonomii społecznej na terenie Gminy.	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełnego uczestnictwa w życiu zawodowym i społecznym.	Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej.	2022-2032	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa

CEL STRATEGICZNY NR 3

Organizowanie i wspieranie sieci instytucji pomocowych w zakresie uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.

Cel operacyjny nr 1 - Zwiększenie skuteczności i dostępności poradnictwa i leczenia osobom uzależnionym i współuzależnionym.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia.	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy

Powstanie grupy samopomocowej dla osób uzależnionych, dorosłych dzieci alkoholików oraz osób współuzależnionych.	Zapewnienie wsparcia emocjonalnego oraz psychicznego osobom z problemem uzależnień i ich rodzinom.	Liczba osób uczestniczących w grupach.	od 2023	GOPS, GKRPA, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
--	--	--	---------	------------------	--

Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego.	Liczba osób wobec, których podjęte zostały rozmowy motywujące.	2022-2032	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	2022-2032	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wspieranie działań placówek lecznictwa odwykowego poprzez finansowanie programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych NFZ.	Zwiększenie dostępności do udziału w programach terapeutycznych.	Liczba sfinansowanych programów. Liczba uczestników programów.	2022-2032	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.	Zapewnienie specjalistycznego wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin z terenu Gminy.	Liczba osób objętych wsparciem Punktu. Liczba udzielonych porad.	2022-2032	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Cel operacyjny nr 2 - Rozwój gminnego systemu profilaktyki uzależnień, utrwalanie postaw abstynenckich oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Realizowanie programów profilaktycznych w szkołach rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN związanych z tematyką uzależnień.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	2022-2032	GKRPA, GOPS, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizowanie w szkołach warsztatów i innych form edukacyjnych uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki.	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	2022-2032	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	2022-2032	GOPS, GKRPA, UG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizowanie szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Obniżenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	2022-2032	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Realizowanie działań profilaktycznych wśród mieszkańców mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży.	Ograniczanie negatywnych skutków spożywania alkoholu.	Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych. Liczba uczestników.	2022-2032	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie szkoleń dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, asystentów rodziny, policjantów) z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Wzrost wiedzy specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień, zwiększenie skuteczności oddziaływań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	2022-2032	GKRPA, GOPS, PP, ZI, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień.	Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	2022-2032	GKRPA, GOPS, UG, PP, NGO	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	2022-2032	GKRPA, GOPS, UG, PP, NGO, GCK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

CEL STRATEGICZNY NR 4

Rozwinięcie systemu zapobiegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.

Cel operacyjny nr 1 - Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz promowanie konstruktywnych sposobów rozwiązywania konfliktów rodzinnych.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	2022-2032	GOPS, GKRPA, PP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Zamieszczanie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy w rodzinie.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba działań informacyjnych. Liczba rozpowszechnionych informacji.	2022-2032	GOPS, GKRPA, ZI, UG, GCK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy w rodzinie oraz procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	2022-2032	GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób, którym udzielono porad.	2022-2032	GOPS, GKRPA, ZI, PKI	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie.	2022-2032	GOPS, GKRPA, ZI, PP, PKI, placówki ochrony zdrowia, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Praca ze sprawcami przemocy w rodzinie poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i terapeutyczne.	Ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez resocjalizację sprawców.	Liczba podjętych oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i terapeutycznych.	2022-2032	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy

Cel operacyjny nr 2 - Uwrażliwianie społeczności lokalnej na kwestie przemocy, uświadamianie konieczności reagowania na zaobserwowane sytuacje przemocowe oraz podnoszenie świadomości w tym zakresie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy w rodzinie.	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy w rodzinie, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	2022-2032	GOPS, GKRPA, ZI, PP, UG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących, przemocy w rodzinie, komunikacji interpersonalnej, umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	2022-2032	GKRPA, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podnoszenia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy.	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy.	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych. Liczba zorganizowanych działań.	2023, 2026, 2029, 2032	GOPS, UG, PP, GKRPA, ZI placówki oświatowe	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
--	---	---	---------------------------------	--	---

CEL STRATEGICZNY NR 5

Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja osób pozostających bez pracy.

Cel operacyjny nr 1 - Zmniejszenie społecznych skutków pozostawania bez zatrudnienia, poprzez organizowanie różnych form wsparcia osób i rodzin w kryzysie bezrobocia oraz pracę metodą aktywizacji społeczności lokalnej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia.	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	2022-2032	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla osób bezrobotnych.	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach społecznie użytecznych.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	2022-2032	GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa

Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	2022-2032	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Wykorzystanie w pracy socjalnej kontraktów socjalnych służących aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie liczby kontraktów socjalnych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	2022-2032	GOPS, PUP	Budżet Gminy

CEL STRATEGICZNY NR 6

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz udzielanie wsparcia grupom marginalizowanym, w tym rodzinom i osobom ubogim.

Cel operacyjny nr 1 - Wzmacnianie skuteczności lokalnych działań na rzecz poprawy sytuacji osób i rodzin ubogich oraz zagrożonych wykluczeniem.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych z uwzględnieniem współpracy w rozwiązywaniu trudnej sytuacji.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	2022-2032	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	2022-2032	GOPS, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Udzielanie uczniom pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	2022-2032	GOPS, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa.	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem.	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych.	2022-2032	GOPS, UG, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
--	---	--	-----------	-----------------------------------	--------------------------------

CEL STRATEGICZNY NR 7

Promocja zdrowia psychicznego oraz dążenie do wzmacniania dobrostanu psychicznego mieszkańców.

Cel operacyjny nr 1 - Rozwój infrastruktury pomocowej w zakresie wsparcia psychologicznego oraz stwarzanie osobom z zaburzeniami psychicznymi sprzyjających warunków życiowych w odpowiedzialnym i tolerancyjnym społeczeństwie.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	2022-2032	GOPS, UG, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego - prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/ warsztatów. Liczba uczestników.	2022-2032	GOPS, UG, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży.	Poprawa dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologiczno-pedagogicznej.	2022-2032	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy

3. Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Gizałki. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- ❖ budżet Wojewody,
- ❖ budżet Samorządu Województwa,
- ❖ Fundusz Pracy,
- ❖ środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ❖ środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- ❖ środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- ❖ środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Gizałki. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2020-2021, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. Prognoza uwzględnia także ryzyka finansowe, tj. zmianę przepisów, wzrost wydatków, inflację.

W prognozie na lata 2022-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gizałki. Dział 855 został pomniejszony o wartość świadczenia wychowawczego, w związku z przejściem realizacji tego zadania przez ZUS.

Tabela 19. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2020	46 193 zł	809 102 zł	138 440 zł	9 429 120 zł	10 422 855 zł
2021	38 950 zł	899 767 zł	99 272 zł	9 456 340 zł	10 494 329 zł
2022¹⁷	38 950 zł	899 767 zł	99 272 zł	9 456 340 zł	10 494 329 zł
P R O G N O Z A					
2023	39 924 zł	922 261 zł	101 754 zł	9 692 749 zł	10 756 687 zł
2024	40 922 zł	945 318 zł	104 298 zł	9 935 067 zł	11 025 604 zł
2025	41 945 zł	968 951 zł	106 905 zł	10 183 444 zł	11 301 245 zł
2026	42 994 zł	993 174 zł	109 578 zł	10 438 030 zł	11 583 776 zł
2027	44 068 zł	1 018 004 zł	112 317 zł	10 698 981 zł	11 873 370 zł
2028	45 170 zł	1 043 454 zł	115 125 zł	10 966 455 zł	12 170 204 zł
2029	46 299 zł	1 069 540 zł	118 003 zł	11 240 617 zł	12 474 459 zł
2030	47 457 zł	1 096 279 zł	120 953 zł	11 521 632 zł	12 786 321 zł
2031	48 643 zł	1 123 686 zł	123 977 zł	11 809 673 zł	13 105 979 zł
2032	49 859 zł	1 151 778 zł	127 077 zł	12 104 915 zł	13 433 628 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok

¹⁷ Wartość za rok 2022 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2021 rok dla gminy Gizałki.

4. System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gizałkach.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki na lata 2022-2032 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 20. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy w Gizałkach o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gizałki na lata 2022-2032”.	III kwartał 2022 r.
Etap II	Koordynacja realizacji działań objętych Strategią.	III kwartał 2022 r. – IV kwartał 2032 r.
Etap III	Monitoring.	Na koniec każdego roku w okresie od 2022 r. do 2032 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	I kwartał 2033 r.

Źródło: opracowanie własne

5. System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii Kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki, ale również nowe, nie ujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gizałkach. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

6. Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić baczną uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy, jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej to:

- ❖ możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- ❖ informacja o postępach wdrażania Strategii;
- ❖ współpraca z mediami - podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- ❖ informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie wzajemnej współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

7. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów czasu). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gizałkach.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Gizałki do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący

kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukazać realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku poprzedzającego wdrożenie Strategii, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów.

Tabela 21. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (w 2021 roku)	Wartość docelowa (w 2032 roku)
1	Rozwój systemu wsparcia rodzin oraz ograniczenie problemów opiekuńczo-wychowawczych.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	3	do 15
		Liczba asystentów rodziny.	1	do 2
		Liczba rodzin wspierających.	0	do 2
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.	16	poniżej 10
		Liczba publicznych żłobków.	0	1
		Liczba placówek wsparcia dziennego.	0	1

2	Zapewnienie warunków podnoszących jakość życia osób z niepełnosprawnością i seniorów oraz zwiększenie możliwości ich udziału w życiu społecznym.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	10	do 20
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (%).	17,5	do 20
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	2	do 10
		Liczba placówek aktywizujących seniorów.	1	do 3
3	Organizowanie i wspieranie sieci instytucji pomocowych w zakresie uzależnień, w tym uzależnień behawioralnych.	Liczba Punktów Konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	1	1
		Liczba uczniów objętych działaniami profilaktycznymi (nierekomendowane).	0	powyżej 300
		Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktycznych.	0	powyżej 500
		Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.	266	powyżej 300
		Liczba grup samopomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin.	0	do 2
4	Rozwinięcie systemu zapobiegania i przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.	Liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie objętych procedurą „Niebieskie Karty”.	19	poniżej 15
		Liczba przeprowadzonych kampanii społecznych dotyczących przemocy w rodzinie.	0	do 3

5	Promocja zatrudnienia i efektywna aktywizacja osób pozostających bez pracy.	Liczba osób objętych pomocą Punku Konsultacyjno-Informacyjnego.	0	do 10
		Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	25	poniżej 20
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców Gminy w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców (%).	39	poniżej 35
		Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia.	18	poniżej 15
6	Promocja zdrowia psychicznego oraz dążenie do wzmacniania dobrostanu psychicznego mieszkańców.	Liczba uczestników zajęć/warsztatów profilaktycznych dot. zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży.	0	do 300
		Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	0	do 5

Źródło: opracowanie własne

9. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Gizałki jest dostosowana do zidentyfikowanych w procesie badawczym potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania. Cele strategiczne i cele operacyjne sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, sytuacji rodzin, profilaktyki uzależnień, problemu przemocy w rodzinie, sytuacji seniorów i osób z niepełnosprawnością, systemu ochrony zdrowia psychicznego, problemu ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz problemu bezrobocia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem. W ramach wypracowanej Strategii przyjmuje się podejście nastawione przede wszystkim na: wzmocnienie postaw aktywnych, wdrożenie modelu pomocy zintegrowanej, partnerskich działań instytucji i organizacji pozarządowych w stworzeniu lokalnego systemu rozwiązywania problemów społecznych. Analiza problemów społecznych będących przedmiotem niniejszej Strategii zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnym od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Gizałki i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Należy pamiętać, że aktualizacje Strategii mogą się w znacznym stopniu wiązać ze zmianami dyktowanymi przez obecnie trwającą pandemię SARS-CoV-2.

Poza widocznymi obecnie skutkami społeczno-ekonomicznymi wywołanymi pandemią, pozostawi ona również długotrwałe znamiona nie tylko na większej społeczności, ale również na indywidualnych jednostkach. Zmiany w prawie oraz konieczność ciągłej odpowiedzi na potrzeby mieszkańców Gminy w sposób adekwatny i zgodny z aktualnymi zaleceniami stanowi, wyzwanie dla instytucji rządowych, samorządowych jak i pozarządowych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Konieczna jest zatem międzysektorowa współpraca dążąca do zapewnienia jak najlepszych warunków życiowych wszystkich mieszkańców gminy Gizałki, na tyle na ile pozwalają obecne warunki.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do wysokiej jakości życia mieszkańców Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

VI. Bibliografia

1. Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.

2. <http://www.parpa.pl>.
3. <https://bdl.stat.gov.pl>.
4. <https://mapa.wyniki.edu.pl>.
5. <https://poradnik.ngo.pl>.
6. <https://www.polskawliczbach.pl>.
7. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996.
8. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
9. N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
10. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2019, 2020 i 2021 rok.
11. Oniszczyk J., Współczesne państwo w teorii i praktyce. Wybrane elementy.
12. Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie.
13. Raport o stanie Gminy Gizałki za 2020 rok.
14. Sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII za lata 2019-2021.
15. Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych PARPA-G1 za 2019, 2020 i 2021 rok.
16. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
17. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
18. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych.
19. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.).
20. www.psychiatriapolska.pl.
21. Yaziji M., Doh J., Organizacje pozarządowe a korporacje.

VII. Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Gizałki na mapie województwa wielkopolskiego.....	15
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Gizałki według klas wielkości (stan na koniec 2021 roku).....	19
Rysunek 3. Łączna wartość sprzedanego na terenie gminy Gizałki alkoholu w latach 2019-2021	40
Rysunek 4. Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Gizałki w województwie wielkopolskim i całej Polsce w 2020 roku.....	41
Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego.....	61

Spis tabel

Tabela 1. Liczba urodzeń, zgonów i wartość przyrostu naturalnego w gminie Gizałki na przestrzeni lat 2018-2020	17
Tabela 2. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2018-2020 (w procentach).....	17
Tabela 3. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Gizałki w porównaniu do powiatu pleszewskiego w 2020 roku	21
Tabela 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2019-2021	25
Tabela 5. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2019-2021	25
Tabela 6. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2019-2021.....	26
Tabela 7. Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021	30
Tabela 8. Zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka na przestrzeni lat 2019-2021	34
Tabela 9. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności w latach 2019-2021	34
Tabela 10. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2019-2021	34

Tabela 11. Specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2019-2021	35
Tabela 12. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Gizałki wobec osób uzależnionych w latach 2019-2021	39
Tabela 13. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2019-2021	47
Tabela 14. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Gizałki w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2019-2021	50
Tabela 15. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Gizałki oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy na przestrzeni lat 2019-2021	51
Tabela 16. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2019-2021	53
Tabela 17. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2019-2021	54
Tabela 18. Liczba osób, którym udzielono schronienia oraz kwota świadczenia w latach 2019-2021	55
Tabela 19. Ramy finansowe Strategii	79
Tabela 20. Harmonogram wdrażania Strategii	80
Tabela 21. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych	83

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Gizałki w latach 2019-2021	16
Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Gizałki na przestrzeni lat 2019-2021	16
Wykres 3. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie pleszewskim w latach 2019-2021 w porównaniu do województwa wielkopolskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)	18
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w latach 2019-2021	19
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2021 roku uczniów z terenu gminy Gizałki, powiatu pleszewskiego i województwa wielkopolskiego	20
Wykres 6. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Gizałki w latach 2019-2021	24

Wykres 7. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2019-2021	24
Wykres 8. Powody udzielania świadczeń w 2021 roku (liczba rodzin)	26
Wykres 9. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2019-2021	29
Wykres 10. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2019-2021	30
Wykres 11. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2019-2021	31
Wykres 12. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2019-2021	32
Wykres 13. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2019-2021	33
Wykres 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2019-2021	38
Wykres 15. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Gizałki na przestrzeni lat 2019-2021	40
Wykres 16. Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” na przestrzeni lat 2019-2021	43
Wykres 17. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Gizałki w latach 2018-2020	45
Wykres 18. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2019-2021	45
Wykres 19. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych na przestrzeni lat 2019-2021	46
Wykres 20. Liczba świadczeń udzielonych w ramach zasiłku pielęgnacyjnego osobom, które ukończyły 75 lat w latach 2019-2021	46
Wykres 21. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2019-2021	49
Wykres 22. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni 2019-2021	49
Wykres 23. Mieszkańcy gminy Gizałki zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2019-2021	49
Wykres 24. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2019-2021	52
Wykres 25. Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatki mieszkaniowe w latach 2019-2021	54

Wykres 26. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2019-2021	54
---	----

Uzasadnienie
do uchwały XXXVII/282/2022
Rady Gminy Gizalki
z dnia 14 lipca 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022-2032” Gminy Gizalki

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Strategia ta w myśl art. 16b ustawy zawiera w szczególności diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych i wskaźników realizacji działań. Podstawą opracowania strategii były dane pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Pleszewie, Urzędu Gminy w Gizalkach, Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gizalkach, Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Gizalki oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gizalkach. Misją niniejszej strategii jest stworzenie mieszkańcom Gminy Gizalki odpowiednich warunków do życia poprzez zagwarantowanie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społeczności lokalnej oraz właściwe reagowanie na problemy i potrzeby społeczne. Misja ta będzie realizowana poprzez cele strategiczne zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Gizalki, w szczególności tych, którzy należą do grupy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w różnych obszarach życia społecznego. Strategia jako wieloletni dokument programowy jest jednym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej.

Zatem podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady

Roman Rojewski